Rogaland fylkeskommune

Årsmelding 2020

Rogaland fylkeskommune medvirker i utviklinga av et fylke som er godt å leve, arbeide og bo i for alle.

Vi leverer mange og gode tjenester innen opplæring, tannhelse, samferdsel, kultur, planlegging og næringsutvikling, hver dag hele året. I 2020 oppnådde vi mye og kan vise til gode resultat for områdene vi har ansvar for, også i «annerledesåret» preget av koronapandemien.

Det handler om å utvikle samfunnet vi lever i, for å ta vare på fortida, nåtida og framtida.

Vi arbeider for bærekraftig utvikling og sterke fellesskap i hele Rogaland.

Bærekraftig utvikling handler om miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Alle de tre dimensjonene er viktige for at vi skal skape en samfunnsutvikling som sikrer både dagens innbyggere og kommende generasjoner gode levevilkår.

Sterke fellesskap fordrer inkludering, tillit og toleranse for ulike meninger. I dette inngår kampen mot sosiale forskjeller, i tillegg til identitet og medborgerskap. Et sterkt fellesskap og en tydelig identitet kan øke både livskvaliteten til innbyggerne og styrke attraktiviteten til Rogaland. Å skape arbeid, gi tilgang til utdannelse og ivareta naturressurser er like viktig i alle deler av Rogaland.

Verdiene våre er grunnmuren i arbeidet med å utvikle fylket til det beste for innbyggerne, og de skal være synlige i arbeidet vårt.

- Vi er åpne.
- Vi er kompetente.
- Vi viser respekt.

Vi presenterer en kort oppsummering av resultatene innen de ulike ansvarsområdene våre.

Innhold

Resultat og aktiviteter **4**

Sektorovergripende målsettinger og resultater 5

Opplæring 11

Samferdsel 17

Næringsutvikling 21

Kultur 26

Regional utvikling 31

Tannhelse 33

Medarbeidere og organisasjonsutvikling **34**

Administrativ organisering 35

Likestilling og mangfold 39

HMS og kvalitet **50**

Folkevalgte organer **54**

Økonomisk resultat **60**

Oppsummering av 2020 84

Revisors beretning 86

Resultat og aktiviteter

Sektorovergripende målsettinger og resultater

Klima

To sentrale plandokumenter, Regionalplan for klimatilpasning og Utviklingsplanen (regional planstrategi), som ligger til grunn for fylkeskommunens videre klimaarbeid ble vedtatt i fylkestinget i oktober 2020. Vedtakene markerte sluttføringen av to intensive planprosesser og starten på en økt og samlet klimainnsats i fylket i årene fremover.

Regionalplan for klimatilpasning er den første av sitt slag, og har som mål å sikre et bærekraftig samfunn som er godt forberedt på og tilpasset klimaendringene. Gjennom tett oppfølging av planen, ønsker fylkeskommunen å bidra til nettverksbygging, kunnskap- og kompetanseheving, mer innovasjons- og forskningsaktivitet og større gjennomføringsgrad av klimatilpasningstiltak i hele fylket.

Utviklingsplanen (regional planstrategi) beskriver retningen på samfunnsutviklingen vi ønsker for Rogaland. Ett av de fire langsiktige utviklingsmålene i utviklingsplanen er «klimaomstilling og livskraftig naturmiljø». I utviklingsplanen er det vedtatt at det skal utarbeides en Regionalplan for klimaomstilling, med oppstart i 2021. Den vil inkludere samlet innsats for å redusere klimagassutslipp, tilpasse samfunnet et mer ekstremt klima og nødvendige samfunnsendringer.

Fylkeskommunens økte innsats på klimaområdet tydeliggjøres også med vedtak om to nye stillinger innen klimaarbeid (klimaøkonom ble ansatt på slutten av 2020, og prosjektleder for klimaomstilling skal ansettes i 2021).

Klimapartnere Rogaland vokste til 28 partnere i løpet av 2020, og hadde flere praksisstudenter fra Universitetet i Stavanger (UiS).

I 2020 er fem skoler og to skolesentre miljøsertifisert gjennom Miljøfyrtårnordningen. Disse er nå miljøsertifisert: Dalane, Stavanger Katedralskole, Sandnes, Åkrehamn, Jåttå, Hollenderhaugen skolesenter og Møllehagen skolesenter. En videregående skole, Gand, ble sertifisert tidlig i 2021. I tillegg er fem skoler i gang med miljøsertifiseringsarbeidet. Dette gjelder: Vågen, Ølen, Vardafjell, Sauda og Karmsund. Totalt er nå 10 av 27 skoler, samt fylkeshuset, miljøsertifisert.

Arbeidet er forankret i vedtak fra fylkesutvalget i juni 2019. Da ble det bestemt at alle de 25 videregående skolene samt to skolesentre i Rogaland skulle miljøsertifiseres gjennom Miljøfyrtårnordningen. Miljøsertifisering handler om å få kunnskap om virksomheten og det ytre miljøet (HMS) og deretter sette i gang tiltak for å redusere miljøbelastningen.

Miljøtiltak

Hvor	Hva	Forbrukt 2020
Sandnes vgs	Sykkelparkering ansatte	**624**
Karmsund vgs	Miljøstasjon	**1 233**
Karmsund vgs	Ventilasjonsaggregat gymsal	**2 622**
Stavanger offshoretekniske skole	Sykkelparkering	**720**
Strand vgs	Ferdigstille miljøstasjon	**366**
Ølen vgs	Sykkelgarderober	**182**
Ølen vgs	Ferdigstille ny sykkelstall for ansatte	**1 235**

alle tall i hele tusen, inkludert mva

Enøktiltak

Hvor	Hva	Forbrukt 2020
Bergeland vgs	Skifte til LED-belysning	**183**
Karmsund vgs	Belysning	**432**
Karmsund vgs	Nytt SD-anlegg	**420**
Sauda vgs	Utskifting ventilasjonsanlegg	**1 190**
Sauda vgs	LED i verkstedhall	**463**
Strand vgs	Skifte fasadeelementer	**2 046**
Øksnevad vgs	Utskifte belysning	**205**
Felles alle eiendommer	Doseringspumper hydrogenperoksid	**1 844**

alle tall i hele tusen, inkludert mva

Energiforbruk

År	kWh/m²
2009	**151**
2010	**171**
2011	**141**
2012	**139**
2013	**143**
2014	**131**
2015	**123**
2016	**123**
2017	**116**
2018	**110**
2019	**110**
2020	**105**

Snitt energiforbruk på hele fylkeskommunens bygningsmasse
Målsettingen er å redusere med 20 prosent fra 2009-nivå innen 2020

Folkehelse

Rogaland fylkeskommune jobber systematisk for å ivareta satsningene i Regionalplan for folkehelse, fylkesdelplan for universell utforming og FNs bærekraftmål. I Utviklingsplanen for Rogaland – Regional planstrategi 2021-2024 ble det vedtatt at regionalplan for folkehelse skal slås sammen med fylkesdelplan for universell utforming, og at deler av regionalplan for inkluderende samfunn inkluderes. Folkehelse og universell utforming har i 2020 jobbet fram en felles handlingsplan for å samkjøre bruken av virkemidlene før revidering og sammenslåing av planene.

I Partnerskap for folkehelse, som består av 43 aktører, rapporterte flertallet at den største folkehelseutfordringen er innen temaet barn og unge psykisk helse. Kommunene oppgir i partnerskapsrapporteringen et godt samsvar mellom utfordringene og innsatsen i folkehelsearbeidet. Resultatmålene knyttet til Program for folkehelsearbeid i kommunene, som retter seg mot psykisk helse og rusmiddelforebygging blant barn og unge, får høy prioritering.

Som følge av koronasituasjonen har folkehelse vist fleksibilitet knyttet til tilskuddsmidler og handlingsplaner i partnerskapet. Fylkeskommunen har også samarbeidet tett med frivilligsentralene under koronapandemien.

I 2020 ble Handlingsplan for å fremme psykisk helse og forebygge selvmord 2021-2028 - Våg å bry deg! ferdig behandlet og vedtatt. Handlingsplanen vil styrke arbeidet med psykisk helse og selvmordsforebygging, spesielt i de videregående skolene. Folkehelse har et tett samarbeid med opplæringsavdelingen på andre tema også, som forskning på gratis skolefrokost, kantinenettverket og intrigering. I 2020 overtok Rogaland fylkeskommune tilskuddsordningen «Etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud». Målet for ordningen er å stimulere til utvikling av kommunale helse- og omsorgstjenester.

Høsten 2020 gjennomførte Rogaland fylkeskommune, i samarbeid med Folkehelseinstituttet, for første gang en folkehelseundersøkelse for å kartlegge egenvurdert helse, trivsel og livskvalitet blant voksne innbyggere i fylket. Den innhentede kunnskapen vil kunne legge godt grunnlag for mye av folkehelsearbeidet i årene fremover.

Rogaland fylkeskommune samarbeider godt med statsforvalteren og KS for å følge opp reformen «Leve hele livet» og satsningen på aldersvennlige samfunn.

Universell utforming

Vi jobber kontinuerlig med kompetanseheving for å bidra til kunnskap og forståelse for hva universell utforming innebærer for den enkelte, for fylkeskommunen, kommunene og for andre samarbeidspartnere. Samtidig arbeider vi for å sikre tiltak for å øke tilgjengeligheten i de fysiske omgivelsene. God tilgjengelighet til tjenester, bygg, anlegg og uteområder er avgjørende for å øke mulighetene for personer med nedsatt funksjonsevne til å delta i samfunnet. Dette er viktige satsingsområder i fylkesdelplan for universell utforming.

Vi jobber strukturert og strategisk med oppfølgingen av fylkesdelplanen for å skape et samfunn som er tilgjengelig for alle, og Rogaland er fremdeles en «spydspiss» i arbeidet med universell utforming sett i et nasjonalt perspektiv. Fylkesdelplanen har virket i mange år, og mange tiltak blir rutinemessig gjennomført i organisasjonen.

Foto: Haugesund bibliotek.

Tilbakemeldingen viser at fylkeskommunen er nær ved å nå de ambisiøse målene for egen virksomhet som for eksempel at fylkeskommunale bygg skal være universelt utformet, brukerne av bussen i Bussveien er prioritert og det jobbes for at gang- og sykkelveinettet og holdeplasser skal være universelt utformet. Fylkeskommunen jobber kontinuerlig med klarspråk. Arbeidet skal sørge for og inkluderer at tekster og innhold på nettsidene følger kravene til universell utforming.

Tilgjengelighetsprisen 2020

Tilgjengelighetsprisen ble delt ut for tjuende gang i 2020. Det er fylkesrådet for funksjonshemmede som deler ut prisen. I 2020 gikk Tilgjengelighetsprisen til Haugesund kommune for deres tilrettelegging av Haugesund folkebibliotek og en helt ny park. Bibliotekbygningen og interiøret ble fredet av Riksantikvaren i 2019, og etter en nennsom ombygging framstår bygningen som universelt utformet, slik at byens kanskje viktigste møteplass nå kan brukes av alle, og til nesten alle døgnets tider. Parkeringsplassen har blitt omformet til en universelt utformet park, som har skapt et nytt og populært tilbud i Haugesund sentrum.

Universell utforming

Hvor	Hva	Forbrukt 2020
Bryne vgs	Heis i idrettshall	**828**
Vardafjell vgs	Heis gammel del idrettshall	**734**
Karmsund vgs	Ombygging av resepsjon	**100**
Randaberg vgs	Tilpassing elev	**157**
Fylkeshuset	Gang og fellesarealer	**228**

alle tall i hele tusen, inkludert mva

Brannsikring

Hvor	Hva	Forbrukt 2020
Sandnes vgs	Oppgradering brannsentral	**158**
Vågen vgs	Bytte branndører	**1 451**
Dalane vgs	Utskifting innbruddsalarm	**317**
Godalen vgs	Utskifting branndører trapperom	**448**
Jåttå vgs	Legionellasikring	**539**
Randaberg vgs	Oppgradering brannalarmanlegg	**780**
Sola vgs	Nødlys	**243**
Stavanger offshoretekniske skole	Bytte branndører	**165**

alle tall i hele tusen, inkludert mva

Foto: Elisabeth Tønnessen

Opplæring

Koronapandemien satte et tydelig preg på aktiviteten i 2020. Elevene fikk digital undervisning store deler av våren. Nedstengingen av samfunnet 13. mars ble særlig utfordrende på yrkesfag. Elever, lærere, bedrifter og sensorer måtte tenke nytt om den praktiske opplæringen generelt og fagprøvene spesielt. Enkelte bransjer ble hardere rammet og måtte stenge ned virksomhetene helt eller delvis. I en periode var over 400 lærlinger permittert. Heldigvis har svært få lærekontrakter blitt hevet på grunn av pandemien.

De nasjonale politiske føringene er beskrevet i fire overordnede mål for grunnopplæringen[1]

- Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø.
- Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial.
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.
- Alle lykkes i opplæringen og utdanningen.

Resultater

Skoleåret 2019/2020 fullførte og bestod 88,4 prosent av elevene videregående skole. Fullføringen var litt bedre enn skoleåret før. At eksamen ble avlyst kan nok forklare mye av økningen.

I 2020 leverte vi

- skoleplass til 16 400 elever i videregående skole
- læreplass til 5432 lærlinger og 101 lærekandidater
- 3119 nye fagarbeidere, av disse var 882 praksiskandidater og 35 elever i Vg3 fagopplæring i skole. I tillegg avla 36 lærekandidater kompetanseprøve
- 10 000 privatisteksamener
- voksenopplæring til 3206 deltakere
- fagskoleutdanning til 736 studenter
- kompetanseutvikling for 134 lærere gjennom programmet kompetanse for kvalitet og for 40 lærere gjennom yrkesfagløftet
- karriereveiledning til 1274 kandidater

Utviklingsarbeid

I 2020 har vi

- etablert voksenopplæringssentre ved Dalane, Strand og Sauda videregående skoler
- økt tilgjengeligheten for bestilling av individuelle karriereveiledingssamtaler
- kommet i gang med nye integrerings-oppgaver overtatt fra IMDI som følge av regionreformen og ny lov om integrering

1 Prop. 1 S 2020-2021 (s.58) https://www.regjeringen.no/contentassets/4e62136236634bea8438652ad54d299d/nn-no/pdfs/prp202020210001_kddddpdfs.pdf

88,7 prosent av elevene fullførte videregående skole i skoleåret 2019/2020.

- videreutviklet systemer og strukturer som bidrar til økt gjennomføring
- lagt vekt på dynamisk samhandling på tvers av avdelinger og i samarbeidet med kommunene når det gjelder skole, helse og levekår
- arbeidet med nye satsingsområder for 2021-2025
- gitt intensivopplæring til avgangselever med karakteren 1 eller IV (ikke vurdering) ved hjelp av koronamidler, for at flest mulig skulle bestå
- fulgt opp tilsyn med gratisprinsippet for studieturer og startet utviklingen av nye rammer for anonyme og frivillige bidrag til studieturer
- gitt opplæring i og tatt i bruk det skole-administrative systemet Visma In School (VIS). Skolene startet med full drift av VIS høsten 2020 da mer enn 20 000 elever, lærere og andre ansatte fikk tilgang til systemet. Prosjektet krever fortsatt samarbeid mellom fagavdelinger i sentraladministrasjonen og med skolene. VIS er et utviklingsprosjekt som skal være levert ved utgangen av 2022.
- økt renholdet ved skolene som følge av pandemien, slik at skolene kunne være åpne for elevene store deler av skoleåret. Nye renholdsmaskiner har ført til at renholderne ved flere skoler har utført renholdet på en mer effektiv måte.
- arrangert fagdag om fagfornyelsen for over 1200 programfagslærere på yrkesfag sammen med lærere og miljøpersonell i tilrettelagt avdelinger
- jobbet med å bedre overgangen til lære-kandidatordningen for elever i spesial-undervisning og for elever som vil ha best utbytte av en kompetanseprøve som sluttkompetanse
- laget handlingsplan for å fremme psykisk helse og forebygge selvmord «Våg å bry deg (2021 -2028)»
- hatt kontakt med nasjonale myndigheter om nødvendige forskriftsendringer, slik at flest mulig fag-, svenne- og kompetanseprøver kunne gjennomføres
- forvaltet ekstra tilskudd fra myndighetene for å sikre økt lærlingetilskudd til hardt rammede lærefag, og for å sikre at lærlinger og lærekandidater kunne fortsette i sitt læreforhold
- fulgt opp anbefalingene etter forvaltnings-revisjon av «videregående opplæring i bedrift», deriblant å videreutvikle kvalitetssystemer for å følge opp selv-stendige lærebedrifter og læreforhold enda bedre
- arbeidet med å effektivisere prosessene, spisse sakene og synliggjøre sammenhengen mellom de store sakene på opplæringsfeltet; skolebruksplan, tilbudsstruktur og kvalitetsmelding

Elever i videregåande opplæring

Elever, lærlinger og lærere i Rogaland per 1. oktober, utvikling fra 2015/2016 til 2019/2020.

	2019/2020	2018/2019	2017/2018	2016/ 2017	2015/ 2016
Elever ved fylkeskommunale vgs	**16404**	16603	16929	16965	16 663
Elever i private skoler	**1 838**	1 753	1 770	1 792	1 769
Lærlinger med læreplass i Rogaland	**5 432**	5 009	4 778	4 653	5 175
Lærekandidater i Rogaland	**101**	90	90	75	89
Elever i Vg3 fagopplæring i skole	**26**	71	113	154	5

Kilde: SSB

Voksenopplæring

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Antall voksne søkere	**1357**	1397	1469	1528	1352	1168	1015	800	853	850
Antall realkompetansevurderte	**325**	236	316	302	298	254	270	320	336	328
Antall voksne under opplæring	**3206**	2851	2702	2360	2018	1774	1657	1622	2102	2185

Kilde: vigo voksen

Fagopplæring

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Antall nye lærlinger	**2555**	2830	2618	2489	2177	2374	2685	2892	2864	2 608
Antall nye elever i fagopplæring i skole	**166**	51	97	117	158	8				
Antall nye lærekandidater	**69**	61	54	55	37	45	64	55	55	
Antall avlagte fag- og svenneprøver	**3119**	3361	3041	3034	3275	3556	3485	3192	2740	2929

Kilde: skoleporten

Byggeprosjekter – videregående skoler

Hvor	Hva	Forbrukt 2020
Dalane vgs	Ventilasjon/ renovering tekniske anlegg	**21,8**
Dalane vgs	Rehabilitering gymsal	**10,6**
Godalen vgs	Rehabilitering og nybygg økt kapasitet	**12,1**
Jåttå vgs	Avdeling Hinna	**2,2**
Haugaland vgs	Rehabilitering verksted	**0,9**
Sola vgs	Arbeidsplasser, ventilasjon og varme	**10,1**
Vardafjell vgs	Ny idrettshall	**33,2**
Ølen vgs	Renovering og tilbygg	**16,7**
Ølen vgs	Ombygging administrasjonslokaler og rehabilitering	**17,6**
Åkrehamn vgs	Rehabilitering arealer byggfag	**25,1**
Hetland vgs	Nybygg for elevvekst	**9,4**
St. Olav vgs	Riving og nybygg	**2,9**
Hinna vgs	Midlertidig bygg for elevvekst	**24,1**
Alle skoler	Trafikksikringstiltak	**4,8**
Fylkeshuset	Mulighetsstudie	**2,1**
		193,6

alle tall i millioner kroner, inkludert mva

I tillegg til byggeprosjektene, ble det gjennomført spesielt vedlikehold på bygningsmassen for 39,7 millioner kroner, inkludert mva., i 2020.

Brutto driftsutgifter inkludert mva per sektor 2020: Opplæring

Stab, støtte og fellesutgifter	PPT	Fagopplæring	Videregående opplæring	Fagskolen	Voksen-opplæring	Kriminal-omsorgen	Sum
322,1	23,1	514,3	2508,2	62,6	40,4	23,8	**3494,5**

Mill. kr	Regnskap 2020	Revidert budsjett 2020	Avvik
Lønn	2488,7	2537,4	48,8
Andre driftsutgifter	1005,8	842,4	-163,4
Sum utgifter	3494,5	3379,8	-114,6
Sum inntekter	-564,4	-390,6	173,8
Netto driftsersultat	**2930,1**	**2989,2**	**59,2**

Mill. kr, inkludert mva	Investeringer 2020
Plan og tilrettelegging	39,2
Inventar og utstyr	45,5
Byggeprosjekter	192,8
Sum investeringer	**277,5**

Foto: Elisabeth Tønnessen

Samferdsel

Oppstart av veireformen og ny organisering av samferdselsavdelingen har preget 2020. Det er nå etablert tre enheter i avdelingen: Transport og mobilitet, Vei og forvaltning og Bussveien, med tilhørende seksjoner.

Arbeidet med Bussveien, fylkeskommunens viktigste samferdselsprosjekt, har fortsatt med fullt trøkk i 2020, spesielt korridor 1 mellom Sandnes sentrum og Stavanger.

Koronapandemien har også påvirket samferdselsområdet, spesielt kollektivtrafikken, med en sterk nedgang i passasjertallene. Drift og vedlikehold av fylkesveinettet og gjennomføringen av veiprosjekt blitt opprettholdt på en god måte i 2020, til tross for pandemien.

Vi leverer og jobber årlig med:

- Drift, vedlikehold og utviklingen av fylkesveinettet. Det er til sammen 2700 kilometer vei. Det er 86 prosent av veinettet i fylket vårt.
- Å styrke miljøvennlig transport i byområdene på Jæren og på Haugalandet, blant annet gjennom utvikling av et høyverdig kollektivsystem.
- Skoleskyss og tilrettelagt transport (TT-ordning), trafikksikkerhet og oppfølging av drosjeløyve, selskapsvognløyve og ruteløyve.

Resultat

I 2020 leverte vi blant annet:

- Tjenester til i overkant 1,5 milliarder kroner brutto, inkludert bompenger og andre tilskudd, til drift/vedlikehold og investeringer i fylkesvegnettet. Rundt 616 millioner kroner brutto ble brukt til drift/vedlikehold og rundt 895 millioner kroner brutto til investeringer.
- Tilrettelagt transport (TT-ordningen) for rundt 8600 brukere, av disse er rundt 5000 aktive brukere. Nedgangen i antall aktive brukere skyldes korona.
- Endelig signering av Byvekstavtale 2019-2029 for Nord-Jæren, som sikrer byområdet nærmere 17 milliarder kroner fra staten til infrastrukturprosjekt og bedre kollektivtilbud.
- Bussveien har vært gjennom en omfattende kostnadsprosess, hvor endelig konsept ble vedtatt av styringsgruppen for Bymiljøpakken i desember 2020.
- Bussveien har lyst ut og skrevet kontrakt for arbeidet med strekkene fv. 44 Bussvei Diagonalen – Gausel stasjon og fv. 44 Bussvei Gausel stasjon – Nådlandsbråtet.
- Planarbeidet på fv. 44 Bussvei Stasjonsvegen – Gauselvågen og fv. 44 Bussvei Nådlandsbrådet har vært prioritert: Disse er klare til utlysning i 2021.

- Strekningen Håkull-Trovåg (fv. 734) ble ferdigstilt september 2020. Prosjektet er finansiert av Haugalandpakken.
- Strekningen Indre Lima – Lomeland (fv. 45) ble åpnet for trafikk høsten 2020. Det vil pågå en del etterarbeid i 2021. Prosjektet er finansiert av Gjesdalpakken.
- Strekningen Mosterøy-Finnesand (fv. 561) ble åpnet for trafikk i 2020. Det vil pågå etterarbeid i 2021. Prosjektet er finansiert med fylkesvegmidler.
- Strekningen Brattland – Grødaland (fv. 44) ble åpnet august 2020. Prosjektet er finansiert av fylkesvegmidler.
- Rogaland fylkeskommune har sendt inn innspill til arbeidet med Nasjonaltransportplan 2022-2033 (NTP). Innspillene gjelder konkrete prosjekter/tiltak, og vi har også gitt innspill knyttet til ulik tematikk som byområder, vedlikehold av vegnett, skredsikring og klimatilpassing, drift og utvikling av kollektivtilbudet, teknologi og innovasjon, godstransport, vintersikker øst-vest-forbindelse, finansiering og prinsipper for beslutningsgrunnlag. Samferdselsdepartementet har etablert en ny styringsmodell for arbeidet med NTP, hvor departementet har valgt en tydeligere rolle. Prosessen har nå en mer politisk karakter.
- Elektrifisering av Utsirasambandet ble vedtatt av fylkestinget. Forutsetningen er at fylkeskommunen overtar eierskapet til MS Utsira. Sambandet har i dag et betydelig utslipp av NOX og CO2, på henholdsvis ca. 57 tonn og ca. 4060 tonn per år.
- Strategi for mobilitetspåvirkende tiltak i Rogaland 2021-2027 ble vedtatt i 2020. Strategien gir en strategisk retning for fylkeskommunen og Kolumbus' arbeid med mobilitetspåvirkende tiltak. Tiltakene skal bidra til at innbyggerne i fylket velger reisemåter som er mer bærekraftige og bidrar til mer aktivitet.
- Antallet passasjerreiser i fylket har gått ned med 27 prosent. For båtreiser ble nedgangen 34 prosent. Dette er en direkte konsekvens av koronapandemien.
- Kolumbus mottok 1 044,5 millioner kroner til drift av kollektivtransport i Rogaland. Tilskuddet til kollektivtrafikken blir styrt gjennom en avtale med selskapet. Kolumbus har ansvaret for å utvikle et helhetlig kollektivtilbud i tråd med vedtakene i fylkestinget. Årsmeldingen til Kolumbus AS finner du på www.kolumbus.no

Utvikling

I 2020 jobbet vi blant annet med:

- Ved årsskifte 2020 overtok fylkeskommunen både oppgaver og medarbeidere fra Statens vegvesen. Fra 2020 har fylkeskommunen totalansvaret for planlegging, bygging og drift/vedlikehold av fylkesveinettet.
- I løpet av året ble organiseringen i samferdselsavdelingen justert, og gikk fra to til tre enheter. Bussveien ble etablert som en egen og ny enhet.
- Bussveien jobber med delprosjekt i samtlige korridorer, med prioritering av korridor 1 mellom Sandnes sentrum og Stavanger.
- Bussveiens strekk fra Kvadrat – Ruten (fv. 44) har vært prioritert, både i kommunen og fylkeskommunen. Det legges opp til politisk vedtak i 2021, med mål om ferdigstilling av samtlige delstrekk i 2025.
- Rogaland fylkeskommune overtok sekretariatsansvaret for Haugalandspakken fra 1. januar 2020.
- Søknaden om takstøkning for bompenger i Haugalandspakken ble avslått av Vegdirektoratet i januar 2020. Arbeidet gjennom året var derfor i stor grad knyttet til å prioritere hvilke av de gjenværende prosjektene som skal realiseres. Endelig vedtak ble fattet i fylkestinget i oktober 2020.

- Bompengeutredning for nye bompenge-pakker på Haugalandet ble startet i 2020. Utgangspunktet for arbeidet er en «by og tettstedspakke» og strekningsvise pakker på fv. 47 og fv. 547. I forbindelse med uttale til Nasjonal transportplan (NTP) har fylkeskommunen uttrykt støtte til at byområdet Haugesund inkluderes i en byvekstavtaleordning. Det er forventet at bompengeutredningen pågår fram til 2022.
- Det er gjort en ekstern gjennomgang av overføringen fra Nord-Jæren-pakken til Bymiljøpakken av PricewaterhouseCoopers (PwC). Som en direkte konsekvens av rapporten, har det i 2020 vært fokus på å utarbeide, videreutvikle og iverksette egne verktøy og rutiner for å sikre bedre kostnads- og økonomikontroll.
- Det er startet en prosess for å tydeliggjøre fylkets trafikksikkerhetsutvalgs (FTU) rolle og samarbeid med samferdselsutvalget.

Brutto driftsutgifter inkludert mva per sektor 2020: Samferdsel

Stab, støtte og felles-utgifter	Transport og mobilitet	TT+drosje-løyver	Byvekst-avtalen	Interreg	Trafikksikrings-tiltak (FTU)	Kollektiv	Ferjer	Veier	Sum
62,5	14,6	25,6	577,5	23,7	13,9	1013,6	186,7	739,7	**2657,9**

Mill. kr	Regnskap 2020	Revidert budsjett 2020	Avvik
Lønn	84,0	90,0	6,0
Andre driftsutgifter	2573,9	2035,0	-538,8
Sum utgifter	2657,9	2125,0	-532,9
Sum inntekter	-837,0	-291,6	545,4
Netto driftsresultat	**1820,9**	**1833,4**	**12,6**

Mill. kr, inkludert mva	Investeringer 2020
Utlån	0,0
Avsetning fond	133,0
Aksjer og andeler	24,0
Veier	912,6
Sum investeringer	**1069,6**

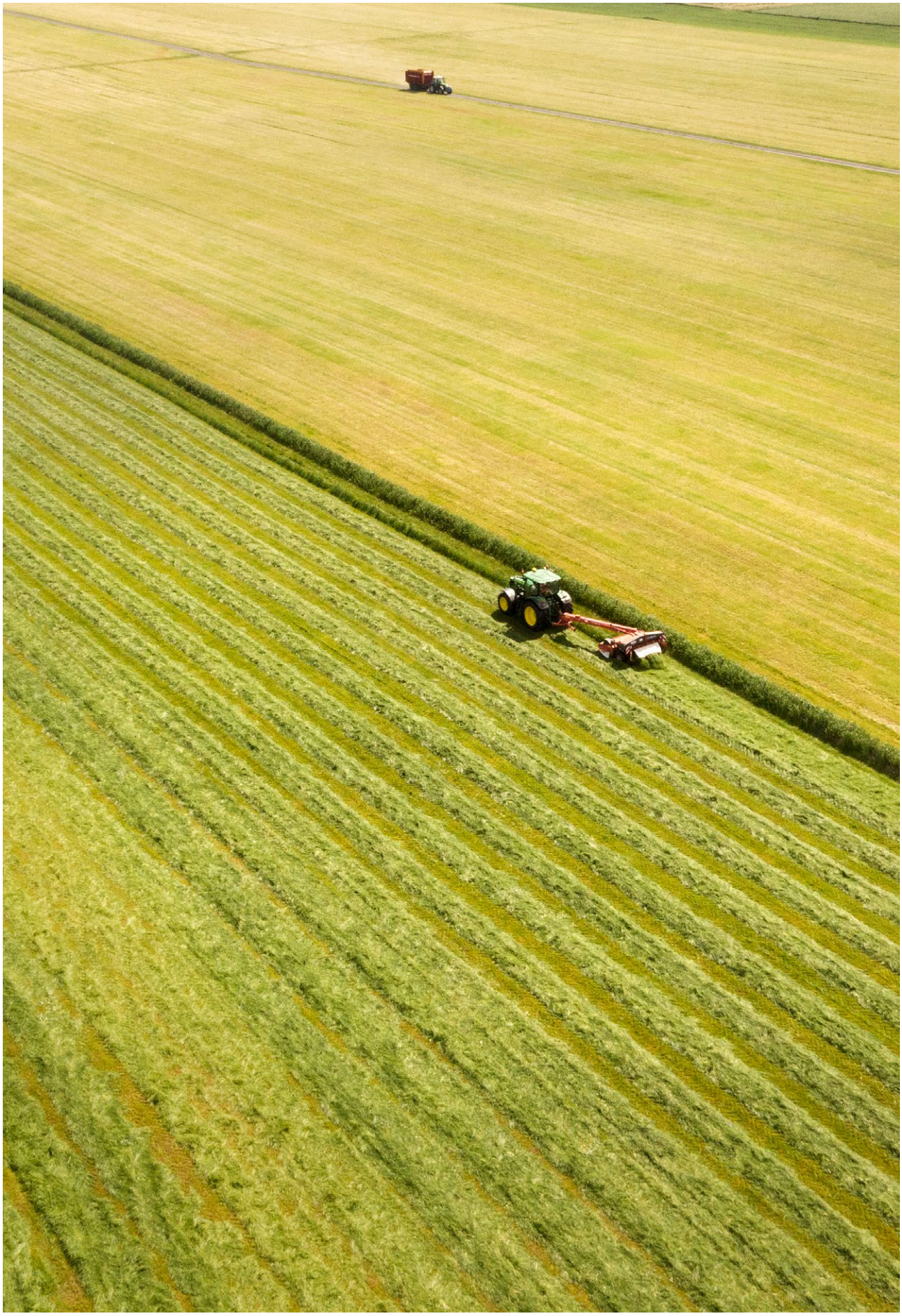

Foto: Elisabeth Tønnessen

Næringsutvikling

Vi er en pådriver for kompetanse, endring og omstilling, og koordinerer og samarbeider med en rekke aktører. Slik skaper og tilrettelegger vi for næringsutvikling i hele Rogaland, ved hjelp av ulike virkemidler forankret i planer og strategier.

Unntaksåret 2020 har også preget arbeidet knyttet til næringsutvikling og utøvelsen av viktige oppgaver. I forbindelse med regionreformen og endringer i regionale strukturer, overtok fylkeskommunen nye oppgaver og virkemidler, blant annet bedriftsintern opplæring, ulike oppdragsgiveransvar og vertskontorfunksjonen til Stavangerregionens Europakontor. Året har vært preget av stor pågang på virkemidler og godt regionalt samarbeid for å samordne og igangsette tiltak for å bistå næringsliv, kommuner og øvrige samarbeidspartnere.

I desember 2020 ble innovasjons- og næringsstrategien vedtatt i fylkestinget, etter en omfattende prosess med mange deltakere. Resultatet er en strategi med fire tematiske satsingsområder: ren energi og maritim fremtid, mat, reiseliv og opplevelser, og smarte samfunn. Strategien gir retning for veien videre, og også bruk av virkemidler.

Resultater

I 2020 oppnådde vi følgende resultater:

- **Bedriftsintern opplæring (BIO)**
  86 små og mellomstore bedrifter i Rogaland fikk i overkant av 17 millioner kroner fra BIO-ordningen. Støtten ble gitt til bedrifter i omstilling som trenger ny kompetanse for å gjennomføre omstillingen. Fylkeskommunen overtok forvaltningen av BIO-ordningen som en del av regionreformen.

- **Regionalt næringsfond**
  Det ble tildelt 1,5 millioner kroner fra det regionale næringsfondet. Ti prosjekt fikk støtte på mellom 100 000-250 000 kroner hver. Fondet har kommuner og regionråd som målgrupper, og gir tilskudd til ulike prosjekt som skal bidra til å styrke næringsutvikling i områder med utfordringer.

- **VRI Rogaland (se tabell)**
  Gjennom VRI Rogaland fikk 37 bedrifter til sammen over 7,5 millioner kroner i støtte til forprosjekter. 121 bedrifter fikk bistand fra kompetansemeglerne. Det ble i tillegg gitt støtte til 11 nettverksmøter og syv studenter til låns-prosjekter.

- **Skape (se tabell)**
  Skape gjennomførte 143 kurs for til sammen 2609 gründere. 493 kunder fikk individuell rådgiving. Totalt hadde Skape 3370 kunder i 2020. Det er 120 prosent flere enn i 2019 (inkludert gründere på Skape Gründer Forum i Haugesund og i Stavanger).

- **Tilskudd til regionale tilretteleggingstiltak i landbruket**
  Fylkeskommunen overtok ansvaret for regionale tilretteleggingsmidler i landbruket (RT-midlene). Dette er en del av regionreformen. RT-midlene skal gå til prosjekter som kan bidra til verdiskaping i landbruket. Rogaland fylkeskommune innvilget tilskudd til 22 prosjekter med et samlet støttebeløp på 4,4 millioner kroner.

- **Tilskudd til rekruttering og kompetanse-heving i landbruket (RK-midlene)**
  Aktiv jobbing med rekruttering og kompetansebygging til landbruksnæringen er målet for RK-midlene. Det ble bevilget tilskudd til 14 prosjekt i Rogaland med et samlet støttebeløp på kr 1,287 millioner kroner.

- **Regionalt forskningsfond Rogaland (RFF Rogaland)**
  Regionalt forskningsfond Rogaland ble opprettet som eget regionalt forsknings-fond. Styre ble opprettet, og handlingsplan 2020-2023 ble vedtatt. Fondet fikk 25 prosjekter overført fra RFF Vestlandet, hvorav 14 ble avsluttet i 2020. Fondet har ikke hatt aktive utlysninger i 2020 grunnet økonomiske forpliktelser knyttet til de overførte prosjektene.

- **Akvakulturforvaltning**
  Fylkeskommunen behandler søknader om tillatelser til nye og eksisterende oppdrettslokaliteter og oppdrett av nye arter. Det ble avsluttet 54 saker med enkeltvedtak i 2020. De fleste søknadene gjaldt spørsmål om utvidelse av areal og/eller biomasse. I tillegg ble det gjennom-ført kapasitetsøkning på 6 prosent på tillatelser i produksjonsområde 2/Ryfylke.

Utvikling

I 2020 arbeidet vi også med:

- **Oppfølging og gjennomføring av Strategi for bioøkonomi i Rogaland 2018-2030**
  Biorådet med seks ressursgrupper innen avfall, fôr, jordbruk, sjømat, veksthus og skog har jobbet aktivt for å implementere mål og tiltak i strategien. Mer enn 50 eksterne ressurspersoner er involvert i arbeidet gjennom deltakelse i gruppene. I løpet av året ble det satt i gang og gjennomført/utarbeidet flere kartlegginger og aktøroversikter.

- **Regionalplan for Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen)**
  Handlingsprogrammet 2020 – 2023 ble vedtatt våren 2020. Ett av tiltakene er å støtte opp under attraktive bygder og grender omkring villreinfjellet. Det er opprettet en regional støtteordning for alle heiplankommunene med midler fra Miljødirektoratet og fylkeskommunene til utviklingsprosjekt som sikrer levende bygder og grender rundt villreinfjellet.

- **Regionalplan sjøareal havbruk**
  Det ble arbeidet med gjennomføring av handlingsprogrammet til Regionalplan sjøareal havbruk. Blant annet ble det laget en prosjektbeskrivelse for et tre-årig kunnskapsprosjekt om sjøarealene. Målet er å samle kunnskap til bruk i arealplanlegging og tilrettelegging av bærekraftig sjømatproduksjon, som et økonomisk spleiselag mellom fylkeskommunen og kommune i prosjektområdet.

- **Kompetansenettverk i Sør-Norge**
  Fylkeskommunen overtok oppdrags-giveransvaret for kompetansenettverkene for

Foto: Elisabeth Tønnessen

lokalmat. Kompetansenettverket for lokalmat Sør-Norge omfatter Rogaland og Agder. Rogaland fylkeskommune mottar midlene fra Landbruks- og matdepartementet og leder styringsgruppen for nettverket. Det ble bevilget 2,4 millioner kroner til Kompetansenettverk i Sør-Norge. Nofima forvalter ordningen som blant annet består av en besøksordning for lokalmatprodusenter, samt ulike kurstilbud for samme målgruppe.

- **Reiseliv**
  Fylkeskommunen bidro med fem millioner kroner til destinasjonsselskapene i Rogaland i forbindelse med revidert budsjett. Pengene ble fordelt i samarbeid med selskapene og var ment å hjelpe selskapene til å rette seg mot det norske markedet gjennom sommeren.

- **Innovasjonspris for masterstudenter**
  Den første innovasjonsprisen for masterstudenter i Rogaland gikk til meksikanske Eva Paola Campos for oppgaven "Post-occupancy evaluation for liveability in urban districts". Eva studerte byutvikling og urban design ved institutt for sikkerhet, økonomi og planlegging ved Universitetet i Stavanger (UIS).

Kultur- og næring er slått sammen til en avdeling, kultur- og næringsavdelingen.

VRI Rogaland

Resultater VRI Rogaland 2020:	
Antall bedrifter som fikk bistand fra kompetansemegler over tid	**121**
Antall bedrifter som fikk støtte til forprosjekter	**37**
Totalt støttebeløp forprosjekter	**7 518 000**
Antall nettverksmøter	**11**
Antall student-til-års-prosjekter	**7**
Søknader sendt til andre programmer	**36**
Støtte utløst fra andre programmer	**145**

alle tall i hele tusen

Skape

Skape	Totalt antall kursdeltakere (inkl. seminarer)	Individuell rådgivning - antall deltakere	*1 Individuell rådgivning - antall timer	Nærings-faglige vurderinger	Landbruk	*2 Skape Gründer Forum Haugesund	*2 Skape Gründer Forum Stavanger
2019	901	338	199 (375)	170	57	58	62
2020	2609	493	523	186	127	51	31
Antall gjennomførte kurs 2019	83						
Antall gjennomførte kurs 2020	143						
Antall avlyste kurs 2019	27						
Antall avlyste kurs 2020	31						

*1 Vi legger om registering av rådgiving. Tallet inkluderer timer som brukes på rådgiving på næringsfaglige vurderinger.

Samme beregning hadde gitt følgende tall for antall timer:

2019	375
2020	523

*2 Begge arrangementer ble gjennomført med fysisk oppmøte under covid-regler som begrenset antall deltakere.

Foto: Elisabeth Tønnesen

Kultur

Våre hovedoppgaver innen kulturfeltet er allmenn kultur, idrett og kulturminnevern. Vi forvalter fylkeskommunens ansvar som sektormyndighet innenfor kulturminnevernet, har et operativt ansvar for fylkesbiblioteket, fordeler tilskudd til en rekke ulike aktører på kulturfeltet og har dessuten en viktig rolle i forvaltningen av statlige virkemiddel innen kultursektoren. Dette gjelder driftsoppgaver som Den kulturelle skolesekken, forvaltningen av spillemidler til idrettsanlegg og kulturbygg og midler fra Riksantikvaren til kulturminneforvaltingen.

Vi skal også bidra til en god forvaltning av Rogalands nasjonale og regionale kultur- og naturarv. Vi skal skape innsikt og forståelse for *vår egen historie og identitet*.

Det innebærer:

- Sikre en opplyst og ansvarlig saksbehandling og arkeologiske undersøkelser for sikring av kulturminner fra steinalder til nåtid ved behandling av plan og byggesaker.
- Bidra til regionale utviklings- og planprosesser.
- Ansvar for tilskuddsforvaltning for statlige og fylkeskommunale tilskudd til ivaretakelse av kulturarven.
- Bidra i utvikling av museumssektoren.

Resultater

Kulturarv

- Planprogram for kulturmiljø utarbeidet i løpet av 2020 i samsvar med vedtak i fylkestinget i juni 2020. Planprogrammet blir lagt ut til offentlig ettersyn i februar 2021.
- Kulturarv styrket med flere nye medarbeidere. Overføring av flere tilskudds-ordninger fra Riksantikvaren iverksatt med tilskuddsrunden for 2021.
- I 2020 ble det fordelt 1,9 millioner til 10 fartøy gjennom SAVOS-ordningen. Alle fartøy med vernestatus i Rogaland ble besiktiget. Det er laget innstilling om vernestatus for tre nye fartøy. Seksjon for kulturarv har utarbeidet restaureringsplaner for fartøyene «Skudenes» og «Rogaland».
- Det ble fordelt 3 468 880 kroner for prosjekter i 2020 og 1 800 000 kroner i tilsagn for 2021 for 21 søkere til bygninger som faller inn under rammene i tilskudds-ordningen FRIP (Freda bygg i privat eie).
- I tillegg til prøveprosjektet E39 Arkeologi på Nye Veier, gjennomførte feltarkeologene registreringer i 60 ulike saker i ulike landskapsområder og deler av fylket. Det ble gjort funn av ikke tidligere kjente automatisk freda kulturminner i 34 av sakene, og i

alt ble det registrert 48 nye lokaliteter i kulturminnedatabasen Askeladden.
- I prøveprosjektet for E39 er registreringene i hele korridoren i Lund kommune fullført i 2020. Det ble gjort funn av aktivitetsspor fra stort sett alle forhistoriske perioder (fra steinalder til middelalder). I tillegg ble utgravningene i Gjesdal kommune fullført.
- Det treårige prosjektet «Skilting og formidling av Rogalands kulturminner i landskap» har oppnådd gode resultater. Den historiske vandreruta: «Driftavegen gjennom Viglesdalen» er et eksempel på et større samarbeidsprosjekt. Fylkesordfører Marianne Chesak åpnet vandreruta i september 2020.
- I tråd med eksisterende planer har Museumstjenestene hatt økende oppmerksomhet på konservering av gjenstander. Museumstjenestene har nå flyttet inn i det nye magasinet til Norsk oljemuseum i Dusavik

Allmenn kultur

- Vi fordelte rundt 181 millioner kroner i tilskudd til over 13 ulike tilskuddsordninger. Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet står for hele 154 millioner av dette.
- Det ble tildelt 95 millioner kroner i faste tilskudd til kulturinstitusjoner og museum.
- Smitteverntiltak i forbindelse med koronapandemien har periodevis hatt stor innvirkning på tilbudene til Den kulturelle skolesekken og UKM. Det til tross ble det rullet ut 57 ulike produksjoner fordelt på over 1000 fremvisninger for/med 59 602 elever, og UKM gjennomførte fylkesfinale i Sandnes i april.
- Biblioteket som samskaper. To-årig nasjonalt samarbeidsprosjekt med Innlandet, Viken og Troms og Finnmark ble avsluttet høsten 2020. https://bibliotekutvikling.no/biblioteketsomsamskaper/
- Felles datasystemer for utlån av bøker (Bibliofil) og e-bøker (Allbok) i folke- og skolebibliotekene i Rogaland ble ferdig implementert. (Lund og Karmøyskolene gjenstår.) Ferdigstilles våren 2021.
- Statlig tiltakspakke (koronamidler) til innkjøp av e-bøker og digital formidling i bibliotekene i Rogaland.
- Hele Rogaland leser 2020 var «Plattformen som ikke kunne velte» av Marie Smith-Solbakken og Tord Paulsen

Utvikling

- Ferdigstilling av KULA-rapport med 17 landskap av nasjonal interesse i Rogaland. Offentlig høring av rapporten.
- Deltakelse i arbeid med Regionalplan for Jæren og søre Ryfylke. Nye retningslinjer for bedre ivaretakelse av kulturminner i arbeid med utvikling av den utbygde byen
- Politisk beslutning om oppstart av rikssamlingsjubileet.
- Fredningsprosess for Folkets hus i Sauda ble startet opp i 2020.

Allmenn kultur

- Sparebankstiftelsen SR-Bank og Rogaland fylkeskommmune startet opp et prosjekt med å tilrettelegge for etableringen av dagsturhytter i Rogaland. Nå inviteres alle kommunene i Rogaland til å bli med i prosjektet som gjennom et spleiselag kan gi hver kommune sin egen dagsturhytte.
- Formidlingskompetanse i folkebibliotek. Ti av landets fylker har, som en oppfølging av Nasjonal bibliotekstrategi, gått sammen om å utarbeide en nasjonal kompetanseplan og samordne kurs- og kompetansehevende tilbud rettet mot bibliotekansatte.
- Makeover av bibliotek i Rogaland. Bibliotekene i Dalane ferdigstilt våren 2021. Vi fortsetter med fire nye kommuner.

- Prosjektet Videoboktips fra bibliotekene i Rogaland er et resultat av den statlige tiltakspakken. I 2020 laget bibliotekene i Karmøy og Haugesund et e-læringskurs på oppdrag fra fylkesbiblioteket, i 2021 følges dette opp med produksjon av boktips og felles publisering.
- Biblioteket som samskaper: fylkesbiblioteket følger opp det nasjonale prosjektet med kursing og praktisk støtte for å ta samskaping som verktøy for bibliotekutvikling i bruk i alle kommunene i Rogaland.

Kultur- og næring er slått sammen til en avdeling, kultur- og næringsavdelingen.

Brutto driftsutgifter inkludert mva per sektor 2020: Kultur og næring

Stab, støtte og felles-utgifter	Bibliotek	Kunstfor-midling	Kunst-produk-sjon	Idrett	Andre kultur-aktiviteter	Kultur-minnefor-valtning	Museer	Nærings-utvikling	Klima-partner	Skape	Ulla-Førre-fondet	Sum
14,4	14,1	61,4	51,0	427,3	9,0	48,2	48,1	190,5	2,5	6,1	143,2	**1 015,9**

Mill. kr	Regnskap 2020	Revidert budsjett 2020	Avvik
Lønn	62,8	70,4	7,6
Andre driftsutgifter	953,1	616,9	-336,2
Sum utgifter	1015,9	687,2	-328,7
Sum inntekter	-786,4	-450,1	336,3
Netto driftsersultat	**229,5**	**237,1**	**7,6**

Mill. kr, inkludert mva	Investeringer 2020
Kjøp av aksjer og andeler	0,5
Bergesenhuset	0,4
Sum investeringer	**0,9**

Foto: Elisabeth Tønnessen

Regional utvikling

Stedene vi bor, må romme vekst og bygges med kvalitet. Samtidig må vi verne om de kollektive godene som naturressurser, folkehelse og tilgjengelighet. Innenfor regional utvikling jobber vi med alt som omgir oss: miljø i bredeste forstand.

- Vi gir gode råd til kommunene om planlegging av areal og transport.
- Vi bidrar til gode bomiljø, attraktive tettsteder, bedre folkehelse og tilgjengelig samfunn.
- Vi verner om matjord og forvalter vannmiljø, friluftsområder og natur.
- Vi koordinerer det regionale arbeidet med klimatilpassing for å redusere omfanget og skadene av naturfarer i Rogaland.
- Vi genererer kunnskap i form av kart, statistikk og analyse som støtter fylkeskommunen sitt arbeid.
- Vi leder fylkeskommunens internasjonale arbeid.

Resultat

En del av oppdraget vårt er å veilede kommunene i saker om planlegging av bolig, areal og transport. I 2020 sendte vi ut 612 brev til kommunene i Rogaland med gode faglige råd og veiledning i kommunale plansaker. Vi har hatt et spesielt fokus på å følge opp kommunenes arbeid med planstrategier og planprogrammer og har i løpet av 2020 gitt god veiledning og faglige råd til 21 planstrategier og seks planprogram.

I større saker møter kommunene gjerne opp i planforum for en veiledende samtale om gode løsninger. I 2020 har flere saker vært diskutert i planforum, og vi jobber stadig med å utvikle forumet. Arbeidet løfter kvaliteten på areal- og transportplanleggingen i fylket.

I 2020 har vi nådd flere milepæler ved at følgende planer og strategier er vedtatt:

- Utviklingsplan for Rogaland – regional planstrategi 2021-2024
- Regionalplan for Jæren og søre Ryfylke
- Regionalplan for klimatilpasning

Utvikling

Vi har ansvar for store planutviklingsoppgaver og skal samtidig legge til rette for regional dialog om hvordan regionen skal utvikles og utfordringer løses. Dette skjer i tett samarbeid med kommuner, statlige aktører og andre.

- Utviklingsplan for Rogaland – regional planstrategi 2021-2024 ble vedtatt. Den gir retning for arbeidet med samfunnsutviklingen og avgjør hvilke oppgaver som skal løses gjennom regional planlegging i perioden. Utviklingsplanen er fylkeskommunens øverste styrings-dokument og viser hvilke satsninger fylkeskommunen ønsker å prioritere de neste fire årene. I 2021 skal vi jobbe videre med interne prosesser knyttet

til virksomhetsstrategi, som bygger på utviklingsplanen.

- I 2020 ble det gjort et omfattende arbeid med å kvalitetsheve tilskuddsforvaltning innenfor området, samt oppdatering og omstrukturering av flere av tilskuddsordningene innen friluftsliv, folkehelse, universell utforming, stedsutvikling og miljøforvaltning.
- Tettstedsprosjektet «attraktive tettsteder i distriktene» ble avsluttet i 2019, men ble videreført i en ny fase i 2020. Prosjektet er et samarbeid mellom kultur-, nærings-, samferdsels- og planavdelingen for å styrke bosetting, sysselsetting og verdiskapning i distriktene.
- Et prosjekt for etablering av ett eller flere mottaksanlegg for gjenvinning og gjenbruk av overskuddsmasser på Jæren ble satt i gang våren 2020, og arbeidet vil fortsette videre inn i 2021.
- Det ble arrangert flere faglige webinarer for å bidra til kompetanseheving og styrke veiledningsarbeidet ut mot kommunene i Rogaland i løpet av året.

Brutto driftsutgifter inkludert mva per sektor 2020: Regional utvikling

Stab, støtte og fellesutgifter	Planlegging og utredning	Vannforvaltning	Friluftsliv og miljøtiltak	Folkehelse	Internasjonalt arbeid	Universell utforming	Sum
25,2	12,6	6,0	20,7	11,3	0,2	1,6	**77,6**

Mill. kr	Regnskap 2020	Revidert budsjett 2020	Avvik
Lønn	25,0	28,2	3,2
Andre driftsutgifter	52,5	33,4	-19,1
Sum utgifter	77,6	61,6	-15,9
Sum inntekter	-23,1	-2,0	21,1
Netto driftsersultat	**54,5**	**59,7**	**5,2**

Tannhelse

2020 ble et år preget av koronapandemien, men Tannhelse Rogaland leverte tannhelsetjenester i tråd med bestillingen fra fylkestinget.

Totalt fikk 162 974 personer undersøkelse, behandling og opplæring i godt tannstell. Tannhelseutviklingen fortsetter i en god trend hvor flere og flere har null hull. I 2020 åpnet Randaberg tannklinikk, og Gausel tannklinikk har blitt omfattende rehabilitert.

Tannhelse Rogaland arbeider for et kunnskapsbasert folkehelsearbeid, og målet er å sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet.

Tannhelse Rogaland FKF leverer egen årsmelding. Der finner du mer informasjon om aktiviteter i foretaket og tannhelsetilstanden i fylket. Vi viser til denne for nærmere detaljer om tjenesteleveransen. Årsmelding og regnskap er tilgjengelig på www.tannhelserogaland.no

Overføring til fylkeskommunalt foretak 2020: Tannhelse

Mill. kr	Regnskap 2020	Revidert budsjett 2020	Avvik
Lønn	0,0	0,0	0,0
Andre driftsutgifter	251,4	251,4	0,0
Sum utgifter	251,4	251,4	0,0
Sum inntekter	0,0	0,0	0,0
Netto driftsresultat	**251,4**	**251,4**	**0,0**

Medarbeidere og organisasjonsutvikling

Administrativ organisering

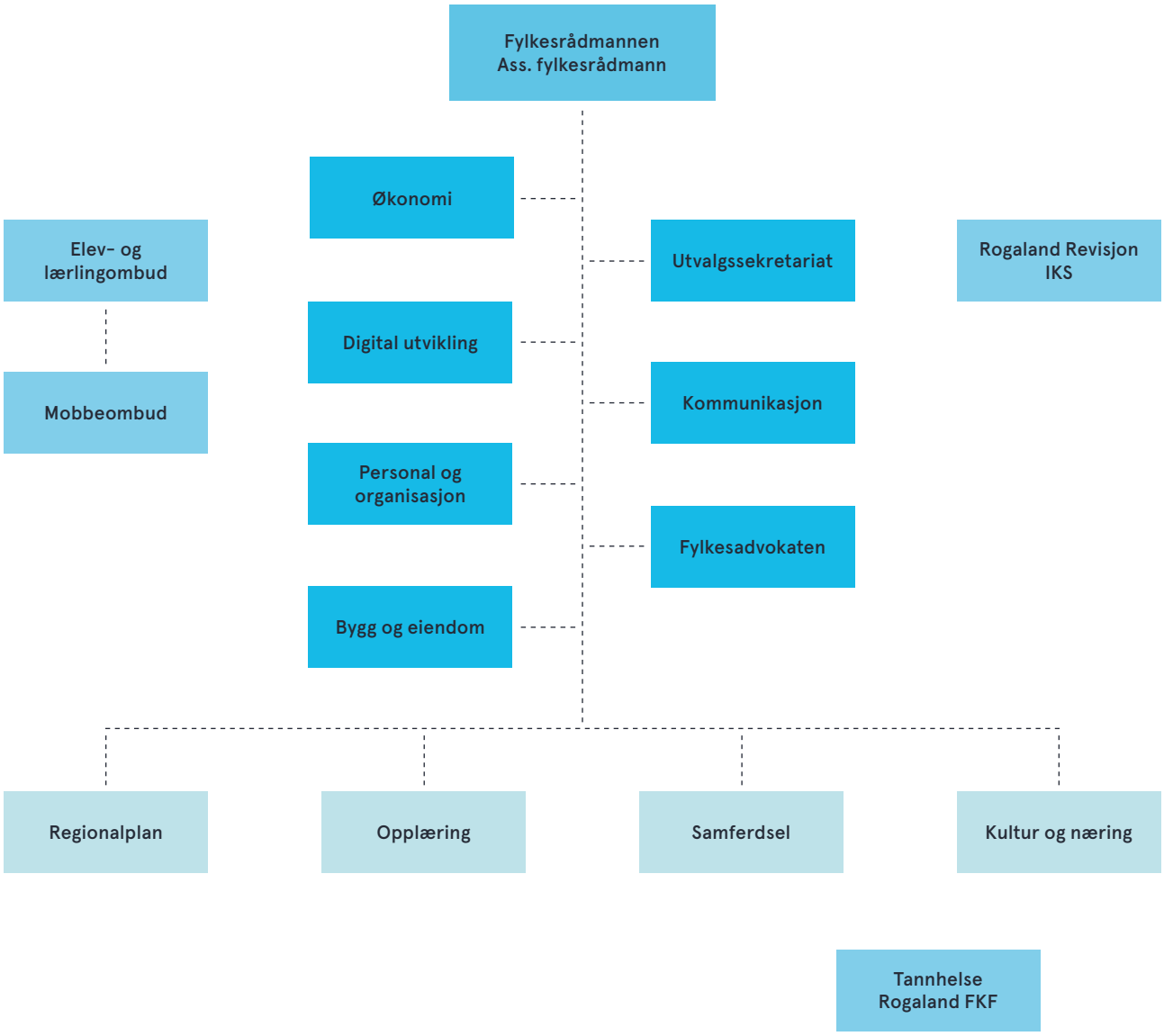

Det var ved årsskiftet 4019 medarbeidere som utførte 3612 årsverk. Av disse er 2455 kvinner (60 prosent) og 1564 menn (40 prosent). Det er rundt 90 lærlinger i ulike fylkeskommunale virksomheter. Gjennomsnittsalderen var 48 år. I Tannhelse Rogaland FKF er det 358 medarbeidere, og av disse er 324 kvinner (91 prosent) og 34 menn (9 prosent). Det betyr at vi er til sammen rett under 4400 medarbeidere.

Det totale sykefraværet i fylkeskommunen er 4,85 prosent i 2020. I de videregående skolene er det totale sykefraværet 4,84 prosent og i sentraladministrasjonen 4,9 prosent.

Organisasjonen arbeider for å legge til rette for utvikling. Arbeidet skal sikre en effektiv arbeidsflyt og medvirke til at medarbeiderne i fylkeskommunen kan gjøre en god jobb.

Fylkesrådmannen er øverste leder for administrasjonen.

I 2020 gjennomførte vi disse tiltakene:

- Lederutviklingsprogrammet for alle ledere med personalansvar i fylkeskommunen ble videreført i 2020. Målet med programmet er å utvikle en felles ledelseskultur basert på fylkeskommunens Plattform for ledelse. Temaet i 2020 var endringsledelse.
- Regionreformen har gitt fylkeskommunen ansvar for flere nye oppgaver innen ulike områder, blant annet innen samferdsel og kultur. Det har vært en betydelig oppgave for fylkeskommunen å følge opp de nye oppgavene. Det har vært behov for flere organisasjonsjusteringer for å håndtere de nye oppgavene på en best mulig måte.
- Det har vært gjennomført flere kompetansehevende tiltak for ulike grupper av medarbeidere, blant annet aggresjonsmestringskurs for medarbeidere som arbeider med elevgrupper med spesielle behov.
- Det er holdt kurs for alle medarbeidere i Microsoft 365. Dette arbeidet fortsetter i 2021.
- Fylkeskommunens arbeidsgiverstrategi og IA-handlingsplan er revidert. Arbeidsgiverstrategien blir lagt fram til politisk behandling i begynnelsen av 2021.
- Det er gjennomført flere digitaliseringstiltak i løpet av 2020. Gevinstene er blant annet høyere kvalitet i innsamling og bruk av data.
- Det er innført 100 prosent digital lagring av regnskapsbilag i økonomisystemet.
- Det er utviklet excel-modell der data fra økonomisystemet automatisk genererer hovedoversikter etter ny kommunelov/forskrift fra 2020 (regnskap og økonomiplan).
- Internkontroll av regnskap ved bruk av funksjonalitet i både økonomisystemet og excel er rullet ut i større deler av organisasjonen.
- Bruk av stillings- og persondata i lønnssystemet til integrasjon mot andre IKT-system er høyt prioritert. Dette krever betydelig innsats, omstilling og arbeid.
- Det skoleadministrative systemet Visma InSchool (VIS) ble tatt i bruk og satt i drift. Dette har vært en krevende prosess for skolene og sentraladministrasjonen med forberedelser og opplæring våren 2020 og full drift fra høsten 2020. Arbeidsbelastningen har vært høy for mange i organisasjonen, og det har vært krevende både med tanke på fraværsadministrasjon og lønnsadministrasjon. Oppstart av et nytt stort skoleadministrativt system er krevende på grunn av behovet for ny kompetanse, nye rutiner, nye samarbeidsformer og at systemet ikke er ferdig levert før 31.12.2022. Grunnleggende funksjonalitet er på plass, og ny funksjonalitet er under utvikling, og det er derfor viktig å ha en god dialog mellom sentraladministrasjonen og brukerne på skolene og med leverandøren av systemet, Visma.
  - Integrasjon er krevende, store mengder av lønns- og fraværsdata blir overført, og det er komplekse tekniske løsninger.
  - Adapter/kobling mellom lønnssystem og FINT/VIS var ikke god nok ved oppstart. Det ble byttet ut i januar 2021.
  - Testing av overføring av lønns- og fraværsdata var ikke testet godt nok før full drift høsten 2020, og testingen inneholdt ikke komplekse nok situasjoner eller mengder av data. Det har vi sett i ettertid, og vi har gitt tilbakemelding til Visma.

- Første driftsår for ny nettportal. Det ble arbeidet med videreutvikling, opplæring og oppfølging av fylkeskommunens nettsider, til sammen over 30 nettsider, inkludert rogfk.no og nettsidene til de videregående skolene. Samarbeidet for en felles videreutvikling av nettportalen - med Viken, Innlandet, Troms og Finnmark og Agder - fortsatte.
- Satsing for å videreutvikle innholdet i

Foto: Øyvind Nesvåg

fylkeskommunens kanaler, med særlig vekt på Facebook-siden og intranett.

- Det ble gjennomført flere kommunikasjonstiltak og kampanjer knyttet til fylkeskommunens oppdrag. Blant annet søking til videregående opplæring, rekruttering av flere lærebedrifter og folkehelse, derunder folkehelseundersøkelsen og kampanjen for forebygging av selvmord.
- Internkommunikasjon og videreutvikling av innholdet på intranett ble prioritert. Dette har vært særlig viktig med mange medarbeidere på hjemmekontor på grunn av koronasituasjonen.
- Utvikling av konsept for nytt fylkeshus har

vært et prioritert prosjekt i 2020. Det har vært viktig å informere grundig og hyppig om arbeidet for å involvere medarbeidere og forankre prosjektet.
- Ny anskaffelsesstrategi 2021-2025 ble vedtatt.
- Arbeidsrutiner for enkeltanskaffelser og rammeavtaler for å sikre god gjennomføring av anskaffelser og bedre internkontrollen er utarbeidet.
- Nytt kontrakt- og avtaleverktøy er vedtatt.
- Ny digital strategi ble vedtatt.
- Kjernenettverk og trådløst nett i fylkeskommunen ble skiftet ut og sentralisert, sammen med annen sentral infrastruktur.
- Sikker VPN-løsning for medarbeideres mobilitet ble ferdigstilt i tide til at medarbeidere kunne jobbe trygt fra andre lokasjoner enn fylkeskommunens da koronapandemien startet.
- Det ble gjennomført spesielt vedlikehold av bygningsmassen i fylkeskommunen for 39,7 millioner kroner i 2020. Dette er i tillegg til byggeprosjektene i de videregående skolene.

Brutto driftsutgifter inkludert mva per sektor 2020: Medarbeidere og organisasjonsutvikling

Folkevalgte styrer, utvalg og råd	Fylkesrådmannen	Stab og støtte	Sum
44,0	7,7	350,9	**402,6**

Mill. kr	Regnskap 2020	Revidert budsjett 2020	Avvik
Lønn	113,7	117,0	3,3
Andre driftsutgifter	289,0	286,4	-2,6
Sum utgifter	402,6	403,4	0,7
Sum inntekter	-77,6	-64,9	12,6
Netto driftsersultat	**325,1**	**338,4**	**13,3**

Mill. kr, inkludert mva	Investeringer 2020
Bygg og vedlikehold	10,0
IKT	27,2
Utlån, aksjer og andeler	129,8
Sum investeringer	**167,0**

Likestilling og mangfold

Oversikter og rapporter knyttet til aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) etter likestillings- og diskrimineringsloven for 2020.

1. Kjønnsbalanse

Oversikt over medarbeidere i Rogaland fylkeskommune fordelt på stillingskapittel og kjønn.

År	**2020**		**2019**		**2018**	
Stillingskategorier	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinner**	**Menn**
Kapittel 3*	**130**	**117**	120	118	117	117
Kapittel 4.1	**532**	**291**	527	215	527	203
Kapittel 4.2	**1451**	**1004**	1415	994	1397	993
Kapittel 5	**288**	**182**	193	107	189	111
Totalt for videregående skoler og sentraladministrasjon	**2401**	**1594**	2256	1439	2231	1429
Prosentfordeling	**60 %**	**40 %**	61 %	39 %	61 %	39 %

*Ekskl. fylkesrådmannen

Kort forklaring til de enkelte kapitlene:

Kapittel 3: Ledere med personalansvar på alle nivå

Kapittel 4.1: Medarbeidere med fagbrev og stillinger uten krav til høyere utdanning

Kapittel 4.2: Undervisningspersonell og andre stillinger med krav om høyere utdanning

Kapittel 5: Rådgivere og andre stillinger med krav til en grad i høyskole- eller universitetssystemet.

Oversikten viser at det er en overvekt av kvinner ansatt i Rogaland fylkeskommune. Den største forskjellen mellom kjønnene er å finne i kapittel 4.1 som gjelder stillinger uten krav til høyere utdanning.

Oversikt over ansatte i Tannhelse Rogaland FKF fordelt på kvinner og menn

År	2020		2019		2018	
Stillingskategorier	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Tannhelse Rogaland FKF	**324**	**34**	319	32	311	31
Prosentfordeling	**91 %**	**9 %**	**91 %**	**9 %**	**91 %**	**9 %**

Den store overvekten av kvinner gjelder både for tannleger og administrative medarbeidere. Tallet for tannleger gjenspeiler i stor grad søkingen til odontologistudiet, der det per i dag er over 70 prosent kvinner som blir tatt opp til tannlegestudiet. Når det gjelder yrkesgruppene tannpleiere og tannhelsesekretærer, er det hovedsakelig kvinner som søker og blir utdannet til disse yrkene.

Lederstillinger fordelt på kvinner og menn i Rogaland fylkeskommune

År	2020		2019		2018	
Stilling	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Fylkesrådmann	0	1	0	1	0	1
Ass. fylkesrådmann	0	1	0	1	0	1
Fylkesdirektør	0	1	0	1	0	1
Avdelingssjef	5	2	3	3	4	4
Ass. regionalplansjef	0	1	1	0	1	0
Ass. seksjonssjef PPT	1	0	1	0	1	0
Fylkesadvokat	1	0	1	0	1	0
Seksjonssjef	7	9	3	4	3	4
Rektor	10	17	12	17	13	14
Avdelingsleder og administrasjonsleder	103	86	98	92	91	95
Totalt	**127**	**118**	**119**	**119**	**114**	**120**
Prosentfordeling	**52 %**	**48 %**	**50 %**	**50 %**	**49 %**	**51 %**

Det har i mange år vært et mål å oppnå kjønnslikevekt i lederstillinger i arbeidet med likestilling og mangfold i fylkeskommunen. I 2019 var fordelingen 50/50 på lederstillinger. I 2020 er kvinneandelen i lederstillinger økt fra 50 prosent til 52 prosent, en naturlig utvikling ettersom kvinneandelen blant medarbeiderne totalt sett er høyere enn for menn (60 prosent mot 40 prosent).

Foto: Elisabeth Tønnessen

Lederstillinger fordelt på kvinner og menn i Tannhelse Rogaland FKF

År	2020		2019		2018	
Stilling	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinner**	**Menn**
Fylkestannlege	1	0				
Tannhelse Rogaland FKF			1	0	1	0
Andre lederstillinger	5	2	5	2	4	2
Totalt	**6**	**2**	**6**	**2**	**5**	**2**
Prosentfordeling	**75 %**	**25 %**	**75 %**	**25 %**	**71 %**	**29 %**

Kvinner er fremdeles overrepresentert i ledende stillinger innen tannhelse, noe som gjenspeiler både søkingen til studiet og fordelingen av kjønnsbalansen innen offentlig tannhelse. Primært kvinner søker seg til stillinger innen offentlig tannhelse. Dette gjelder både tannleger, tannpleiere og administrativt personale.

2. Kjønnsdelt lønnsoversikt etter stillingskategorier (eksklusive foretak)

År	2020			2019			2018		
Innplassering	**Kvinner**	**Menn**	**%***	**Kvinner**	**Menn**	**%***	**Kvinner**	**Menn**	**%***
Kapittel 3	**810.845**	**824.672**	**98**	802.521	816.237	98	781722	783968	100
Kapittel 5	**627.243**	**654.484**	**96**	641.769	670.023	95	622896	651326	96
Kapittel 4.1	**437.251**	**468.417**	**93**	433.383	441.146	98	419409	431262	97
Kapittel 4.2	**580.516**	**579.932**	**100**	578.473	578.750	100	555965	558972	99

*Kvinners prosentdel av menns lønn.

I 2020 er det en svak positiv utvikling i kapittel 5 og en negativ utvikling i kapittel 4.1. Den økte avstanden mellom kvinner og menn i kapittel 4.1, har en klar sammenheng med at fylkesvegadministrasjonen i Statens vegvesen (SVV) ble overført til Rogaland fylkeskommune fra og med 01.01.2020. Disse medarbeiderne fikk beholde lønnen fra SVV over til RFK. 66 personer med mindre enn 3-årig høyskole/universitetsutdanning fra SVV ble plassert i kapittel 4.1, og 79 prosent av disse var menn. De hadde betraktelig høyere lønn enn de mennene som lå i kapittel 4.1 fra før. Dermed har avstanden mellom kvinner og menn økt såpass mye i dette kapitlet. En del av disse medarbeiderne vil bli flyttet over til kapittel 5 i løpet av våren 2021 slik at avstanden ikke vil være så stor neste år.

3. Kjønnsdelt oversikt over medarbeidere med arbeidstid lavere enn 100 prosent i 2020

	Tall på ansatte med arbeidstid lavere enn 100 prosent	
Kapittel	**Kvinner**	**Menn**
Kapittel 3	7	6
Kapittel 4.1	262	56
Kapittel 4.2	429	167
Kapittel 5	49	14
Totalt	**747 (749)**	**243 (246)**

Av totalt 3995 medarbeidere (mot 3695 i 2019), har nå 990 medarbeidere (mot 995 i 2019) redusert arbeidstid. Det er en reduksjon på 4 prosent i 2020 (2019-tall i parentes). Tallene inkluderer også vikarer i delstillinger. Det er viktig å merke seg at nyansettelser i 2020 er 300 stillinger, og forklarer reduksjonen i 2020.

Totalt utgjør medarbeidere med redusert arbeidstid 24,8 prosent i 2020 av alle medarbeidere, mot 26,9 prosent i 2019.

Tallene viser både ønsket og uønsket deltid. Uønsket deltid gjelder hovedsakelig for fagområdene renhold og miljøarbeid i kapittel 4.1, med bakgrunn i at disse yrkesgruppene følger skoleåret. I kap. 4.2 finner vi hovedsakelig pedagoger som underviser i ett enkeltfag eller i ett instrument på skoler med utdanningsprogram for musikk, dans og drama.

Rogaland fylkeskommune arbeider kontinuerlig for å utvikle en heltidskultur. Det er rutiner for å følge opp bestemmelser i arbeidsmiljølova, hovedtariffavtalen og i henhold til vedtak i administrasjonsutvalget.

Arbeidet med å få flere medarbeidere over i hele stillinger er et prioritert område for å styrke heltidskulturen i fylkeskommunen. Det gjennomføres to møter årlig med de tillitsvalgtes organisasjoner hvor dette er tema. Det blir også lagt fram en årlig statusoppdatering til administrasjonsutvalget.

4. Midlertidig ansatte

Arbeidsgiver skal minst én gang pr. år informere om og drøfte bruken av midlertidig ansettelse etter bestemmelsene i arbeidsmiljøloven § 14-9 med de tillitsvalgte (HTA § 2, pkt. 2.3.2). Administrasjonsutvalget fattet i 2015 følgende vedtak:

«Fylkeskommunen skal ikke benytte seg av muligheten for midlertidige ansettelser på vilkårlig grunnlag.»

I løpet av hele 2020 ble det registrert til sammen 14 midlertidige ansettelser i Rogaland fylkeskommune. Fem av disse ble avsluttet før årsskiftet, mens ni fortsatte. Disse var ansatt i forbindelse med tidsavgrensede prosjekter og fordelte seg ca. likt på kvinner og menn.

5. Kjønnsdelt aldersfordeling for medarbeidere over 55 år i 2020

Alder/kjønn	Kvinner	Menn	Totalt
55 – 59	301 (272)	243 (201)	544 (473)
60 – 61	95 (109)	79 (74)	174 (182)
62 – 64	128 (127)	106 (88)	234 (215)
65 og eldre	100 (53)	83 (82)	183 (139)
Totalt	**624 (562)***	**511 (448)***	**1135 (1009)***

*2019-tall i parentes.

Tallene viser at det er en økning i antallet medarbeidere som nå er eldre enn 55 år i 2020. Den største økningen er i gruppene medarbeidere menn mellom 55 og 59 år og gruppen 65 år og eldre. Tallene er relativt likt fordelt mellom kjønnene.

I 2020 var 28,4 prosent av alle medarbeidere 55 år. I 2019 var tallet 27,3 prosent over 55 år, mens det i 2018 var 24,3 prosent, altså en økning på drøye 4 prosent fra 2018. Tallene fra 2020 inkluderer alle nyansatte i fylkesvegadministrasjonen og andre nyansettelser (ca. 300 totalt i løpet av 2020).

6. Totalt sykefravær per kvartal i perioden 2018 – 2020

	2020	2019	2018
1. kvartal	**5,05 %**	5,37 %	4,88 %
2. kvartal	**3,88 %**	4,28 %	3,58 %
3. kvartal	**4,19 %**	3,39 %	3,65 %
4. kvartal	**5,28 %**	4,48 %	4,57 %
Totalt fravær i prosent	**4,85 %**	**4,45 %**	**4,18 %**

Måltallet (ekskl. Tannhelse Rogaland FKF) for fylkeskommunen er at sykefraværet ikke skal overstige 5,6 prosent pr. år, i tråd med nasjonale føringer og intern IA-handlingsplan.

Rogaland fylkeskommune plasserer seg blant dem med lavest sykefravær, sammenlignet med andre fylkeskommuner. Likevel viser tallene at sykefraværet for enkelte faggrupper ligger over måltallet, blant annet hos renholdere og miljøpersonale. Det blir arbeidet spesielt med disse gruppene for å redusere sykefraværet.

Foto: Elisabeth Tønnessen

Det har vært knyttet stor spenning til hvilke effekter koronapandemien ville ha på sykefraværet i 2020. I andre kvartal, da skoler var stengt og medarbeidere i sentraladministrasjonen primært arbeidet fra hjemmekontor, ser vi en reduksjon i sykefraværet sammenlignet med året før. I tredje kvartal åpnet skolene for undervisning, samtidig med et klart råd om å bli hjemme ved sykdomstegn. I samme periode var rundt 50 prosent av medarbeiderne i sentraladministrasjonen tilbake på kontoret (rulleringsløsning). 4. kvartal var nokså likt 3. kvartal. Skolene var åpne og hovedregelen var hjemmekontor for medarbeiderne i sentraladministrasjonen med bakgrunn i økt smittetrykk i regionen.

Koronapandemien har ført til noen mindre endringer i sykefraværstallet totalt sett, samtidig viser tallene at avstanden i sykefraværsprosenten mellom sentraladministrasjonen og de videregående skolene er redusert i forhold til tidligere år. Det har vært ulike smittesituasjoner med flere smitteutbrudd blant elever og medarbeidere i skolene enn i sentraladministrasjonen. Dette kan ha vært medvirkende til et høyere fravær på de videregående skolene dette kvartalet.

Andel i foreldrepermisjon

I 2020 har ca. 2,6 prosent av våre med-arbeidere hatt foreldrepermisjon. Det vil si rundt 104 årsverk. Av disse utgjør kvinner ca. 72 prosent mens menn utgjør ca. 28 prosent.

Sluttalder for medarbeidere i Rogaland fylkeskommune med AFP og uførepensjon

Gjennomsnittlig sluttalder for medarbeidere som går av helt eller delvis med AFP og uførepensjon

	AFP 2020	Uføre 2020	AFP 2019	Uføre 2019
SPK	**64 år (30)**	**61 år (2)**	64 år (40)	64 år (5)
KLP	**64 år (17)**	**56 år (6)**	63 år (21)	57 år (3)

Tall er hentet fra fylkeskommunens økonomisystem (UBW) og med ordinære avrundingsregler til hele år. Tall i parentes er antall medarbeidere.

Oversikten viser at det er færre som velger å ta ut AFP (helt eller delvis) i 2020 (47 medarbeidere) mot 61 medarbeidere i 2019. Samtidig er de som blir uføre, yngre i 2020 enn i 2019, henholdsvis en reduksjon i alder på tre år for dem som er i Statens pensjonskasse (SPK) og ett år for medarbeidere i Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

Renholdsprosjektet

Høyt sykefravær blant renholderne i fylkeskommunen gjennom mange år førte til at «renholdsprosjektet» ble startet i 2019. En partssammensatt prosjektgruppe har sett nærmere på ulike forhold og rammer for renholdernes arbeidsforhold og arbeidsmiljø.

I prosjektet er det jobbet med avklaringer av roller og ansvarsfordeling, satt av økonomiske midler til oppgradering av maskinpark og utstyr, samt gjennomgått arbeidstidsbestemmelser og arbeidsordninger. Parallelt med dette er

det arbeidet med HMS-opplæring, etablert prosesser for innføring og oppdatering av renholdsplaner kombinert med innføring av nettbrett som ikt-verktøy for alle renholdere, etablert innkjøpsordning for arbeidstøy, samt innført minimumskrav om norskkunnskaper og satt i gang kurs i norskopplæring.

Ordninger med tilbud om fagbrevopplæring er videreført. Dette arbeidet startet i 2008 og har så langt ført til at rundt 50 renholdere har gjennomført fagbrev som renholdsoperatør. Det ble gjennomført egne norskkurs for dem som ikke hadde nødvendige norskkunnskaper for å kunne følge fagbrevundervisningen. Renholdsprosjektet blir evaluert våren 2021.

Intern tilrettelegging for medarbeidere med redusert funksjonsevne

Rogaland fylkeskommune arbeider aktivt for å tilrettelegge for medarbeidere med redusert funksjonsevne. Arbeidet skal bidra til å inkludere arbeidstakere som har til dels store tilretteleggingsbehov i det daglige. Dette inkluderer også tilrettelegging for å beholde seniorene lengst mulig i arbeidslivet.

I arbeidet kan det oppstå klassiske dilemmaer knyttet til sykefraværsarbeidet: Det er et mål å få sykefraværet lavest mulig, samtidig som det jobbes for å inkludere flere medarbeidere med redusert arbeidsevne. Organisasjonen tar hensyn til dette i sine vurderinger av sykefraværet, og økt inkludering i denne sammenheng har en betydning for hvor lavt sykefravær det er rimelig å forvente seg.

Universell utforming

Universell utforming legger til rette for et inkluderende samfunn der alle kan delta og være aktive på en likeverdig måte uten behov for tilpasning og spesiell utforming. Arbeidet for et universelt utformet samfunn vil ha særlig betydning for eldre mennesker og for mennesker med funksjonsnedsettelser. Rogaland fylkeskommune bidrar til et støttende miljø for god helse ved å iverksette en sunn helsepolitikk og forankre helse i alt vi gjør gjennom fylkeskommunale planer og oppgaver. God tilgjengelighet til tjenester, bygg, anlegg og uteområder er avgjørende for å øke mulighetene for personer med nedsatt funksjonsevne til å delta i samfunnet. Rogaland fylkeskommune jobber strukturert og strategisk med oppfølgingen av fylkesdelplan for universell utforming for å skape et samfunn som er tilgjengelig for alle, og Rogaland er fremdeles en «spydspiss» i arbeidet med universell utforming i et nasjonalt perspektiv.

Universell utforming er et viktig og nyttig verktøy i folkehelsearbeidet og er en forutsetning for sosial bærekraft. Rogaland fylkeskommune vil fortsatt ha stor oppmerksomhet på universell utforming og oppfølging av de tverrsektorielle tiltakene i fylkesdelplanen.

Revidert IA-handlingsplan

I arbeidet med revisjon av tidligere IA-handlingsplan og Handlingsplan for likestilling og mangfold falt valget på å slå sammen handlingsplanene. Den nye handlingsplanen heter nå IA-handlingsplan for perioden 2021 – 2023. Handlingsplanen ble vedtatt i administrasjonsutvalget i desember 2020.

De to tidligere handlingsplanene hadde til dels overlappende mål og satsingsområder. Ved å sette søkelys på tiltak som samlet sett fremmer intensjonene i begge planene, er det mulig å få en mer målrettet satsing og, ikke minst, en samordnet innsats for et inkluderende arbeidsliv rettet mot de utvidede kravene til arbeidet som stilles i revidert likestillingslov. I den nye handlingsplanen har personal- og organisasjonsavdelingen fått ansvaret for å kartlegge risiko for diskriminering eller andre

Foto: Elisabeth Tønnessen

hindre for likestilling, jf. likestillingslovens § 26, og deretter legge plan for oppfølging av kartlegging. Arbeidet skal være gjennomført senest våren 2022.

Organisasjonen har jobbet aktivt og målrettet for likestilling og mangfold i ansettelser, forfremmelser og lederstillinger. I tillegg er det iverksatt ulike tiltak knyttet til norskopplæring for minoritetsspråklige og kompetanseheving for utsatte grupper, jf. tidlige vedtak i administrasjonsutvalget, samtidig som det er etablert måltall i fylkeskommunens årsmelding for overvåking av parametere knyttet til likestilling og likebehandling.

Arbeid mot selvmord

En tverrfaglig arbeidsgruppe har i 2020 utarbeidet en handlingsplan for å fremme god psykisk helse og motvirke selvmord. Arbeidet er forankret i bestilling og vedtak i fylkestinget. Planen retter seg i første rekke mot elever, lærlinger og lærekandidater samt medarbeidere i fylkeskommunen, og inneholder en rekke tiltak for perioden 2021-28.

Personal- og organisasjonsavdelingen har fått ansvaret for å iverksette fire av tiltakene, blant annet at det blir et tilbud om førstehjelpskurs i psykisk helse for medarbeidere i fylkeskommunen. Kurset vil handle om hvordan vi alle kan bli bedre rustet til å håndtere konsekvensene av psykiske vansker og livskriser, både våre egne og våre kollegers kriser. Deltakerne vil få innsikt i vanlige tegn på at en kollega eller medarbeider sliter, hvordan man kan ta initiativ til en samtale om vanskelige temaer og gi både praktisk og emosjonell støtte i vanskelige perioder. På arbeidsplassen er det også viktig å ha kunnskap om hvordan vi kan forhindre at en medarbeiders psykiske vansker går ut over arbeidsmiljøet.

Livsfasepolitikk

Tiltakene i livsfasepolitikken skal bidra til å gjøre Rogaland fylkeskommune til en attraktiv arbeidsgiver for medarbeidere i ulike livsfaser.

Tiltakene representerer ulike muligheter både arbeidstaker og arbeidsgiver kan bruke. Løsningene skal være basert på en avveining mellom arbeidstakers og arbeidsgivers behov, og være egnet til å fremme arbeidsevne og arbeidsvilje hos den enkelte. Tiltakene representerer muligheter og er ikke rettigheter. Livsfasepolitikken skal integreres i arbeidet med arbeidsmiljø, kompetanseutvikling og arbeidsgiverpolitikk.

Følgende livsfasetiltak gjelder

- lederopplæring
- muligheter for å «jobbe hjemmefra» enkelte dager etter avtale
- planleggingssamtale med seniorer over 55 år
- seniorkurs for medarbeidere over 60 år
- kompetanseutvikling - stipendordninger for videreutdanning
- individuell pensjonsveiledning av KLP
- individuell tilrettelegging for seniorer

I løpet av de siste årene er det fattet vedtak i fylkestinget om å ta bort flere av tiltakene i fylkeskommunens livsfasepolitikk. Blant annet er 80/90-ordningen, som gav småbarnsforeldre og seniorer muligheten til å søke om å jobbe i 80 prosent stilling til 90 prosent lønn, fjernet. Ekstra fridager for medarbeidere over 62 år ble avsluttet etter vedtak i fylkestinget i desember 2020, med halvårsvirkning fra 2021.

HMS og kvalitet

Etikk

Etikk er refleksjon og begrunnelse for handlingsvalg i ulike situasjoner. Medarbeidere i Rogaland fylkeskommune skal gjennom systematisk etisk refleksjon ta velbegrunnede beslutninger i tråd med lovverk, verdier og normer. Fylkeskommunens etiske retningslinjer ble revidert og ferdigstilt i 2020. De etiske retningslinjene skal sikre en god praksis og definere felles standarder for medarbeidere i Rogaland fylkeskommune. De etiske retningslinjene synliggjør blant annet den enkelte medarbeiders rett til å ta opp eller varsle om kritikkverdige forhold. Dette er i samsvar med norsk lovgivning og Rogaland fylkeskommunes interne varslingsrutiner, som også ble revidert i 2020.

Fylkeskommunens etikkutvalg er sammensatt av hovedarbeidsmiljøutvalget (HAMU) supplert med tre rektorer og daglig leder for Tannhelse Rogaland FKF. I 2020 var tillit temaet på det årlige møtet i etikkutvalget.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

De prioriterte områdene for HMS-arbeidet i perioden 2020-2021 er:

- risikovurdering
- kjemisk helsefare
- ytre miljø
- kvalitets- og avvikssystemet Qm+

Det ble satt i verk flere tiltak på overordnet nivå for å styrke og videreutvikle arbeidet på disse områdene, blant annet:

- Nytt system for elektronisk stoffkartotek og eksponeringsregister. EcoOnline, er implementert.
- Helseundersøkelser med blodprøvetaking av ansatte i skolen som har arbeidet med bly og blyforbindelser, er gjennomført.
- Bly i undervisningen på våre skoler er faset ut.
- Lovpålagt grunnopplæring i arbeidsmiljø for verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg er gjennomført.
- Lovpålagt opplæring i «HMS for ledere» er gjennomført.

Avvik og uønskede hendelser

Meldinger om avvik og uønskede hendelser innenfor områdene HMS og personvern/informasjonssikkerhet blir registrert elektronisk i fylkeskommunens kvalitets- og avvikshåndteringssystem (Qm+). Registrering og håndtering av meldinger er en del av det forebyggende HMS-arbeidet. Målet er å ligge i forkant og fange opp signaler underveis slik at tiltak kan iverksettes før det skjer en større svikt eller ulykke.

I løpet av 2020 ble det meldt til sammen 934 avvik og uønskede hendelser innenfor området HMS og personvern/informasjonssikkerhet. Dette er en liten nedgang på 8 prosent sammenlignet med året før. Det er skolesektoren som samlet registrerer flest meldinger. Kategorien trusler og/eller vold har vært den mest brukte kategorien på HMS-meldeskjemaet de siste syv årene. Disse meldingene er i all hovedsak knyttet til arbeid med elever på tilrettelagtavdelinger.

Internkontroll

Rapporten "Årlig rapportering om internkontroll og statlig tilsyn" ble lagt fram i 2020. Det blir nå innført som en årlig rapport. Den bygger videre på de årlige statusmeldinger etter en forvaltningsrevisjon om overordnet internkontroll i 2017, og forskutterte oppfølging av flere endringer i kommuneloven. De sistnevnte innebærer et klart sterkere krav til at internkontrollen «skal være systematisk

Foto: Elisabeth Tønnessen

og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.»

Det ble arbeidet med denne systematikken i 2020, og fylkeskommunen fikk på plass et felles rammeverk for internkontroll med klargjøring av ansvar og roller. Det ble også utviklet felles definisjoner, maler og etablert en intern organisering som kan bidra til å løfte arbeidet framover.

Det er kommet inn et nytt krav i loven om at fylkesrådmannen skal rapportere til fylkestinget om resultater fra statlige tilsyn minst en gang i året. Det ble gjort i nevnte statussak.

Det innebærer at vi forsterker utviklingen av et dokumentert, gjennomarbeidet opplegg for internkontroll, videreutvikler grunnlaget for å sikre kvaliteten på våre tjenester og starter arbeidet med å lete etter teknologiske løsninger som kan gjøre dette viktige grunnlagsarbeidet enda smidigere.

Beredskap

Trygghet er en viktig forutsetning for læring og utvikling. Elever, medarbeidere og besøkende skal føle seg trygge på skolen og under aktiviteter i skolens regi. Kunnskap om risiko og beredskap hos medarbeidere og nøkkelpersoner er derfor viktig.

Hendelser i 2020

- I januar 2020 ble seks videregående skoler i Rogaland utsatt for trusler om skoleskyting. Mange av truslene ble fremsatt via sosiale medier og skapte utrygghet og frykt blant skoleelever, foresatte og medarbeidere. Det var heldigvis ikke noen reell fare ved noen av skolene knyttet opp til truslene.
- 2020 var året da mennesker over hele verden fikk livene sine snudd på hodet av et virus. Den globale koronapandemien førte til at alle videregående skoler i Norge ble stengt 12. mars, og ble gradvis gjenåpnet fra 27. april. Selv om elevene mistet undervisning i deler av perioden skolene var stengt, gjorde skoler og lærere en imponerende innsats når de på kort varsel måtte omstille seg og sørget for at elevene fikk digital hjemmeundervisning. I sentraladministrasjonen har hovedregelen vært arbeid hjemmefra, men med noe oppmykning i perioden mai til oktober grunnet lave smittetall i regionen.

Under er skissert viktige tiltak som er gjennomført for å øke beredskapsnivået i skolene og i sentraladministrasjonen i Rogaland fylkeskommune i 2020, primært relatert til koronapandemien. Rogaland fylkeskommune har fulgt de nasjonale føringene fra FHI i dette arbeidet.

- Retningslinjer for håndtering og varsling av trusler i videregående skoler.
- Risikoanalyser og handlingsplaner etablert på samtlige videregående skoler relatert til håndtering av smitteutbrudd – koronapandemien.
- Omfattende beredskapsarbeid i fylkesrådmannens ledergruppe og kontinuerlig koordinering av beredskap i opplæringsavdelingen mot skolene.
- Jevnlige status- og informasjonsmøter med statsforvalteren og kommunene i Rogaland.
- Smittevernforebyggende tiltak på skoler og i sentraladministrasjonen.
- Jevnlige samhandlingsmøter med hovedsammenslutningene fra høsten angående status og tiltak relatert til koronapandemien.

Personvern

Privatlivet er en rett som står sterkt i Norge. Personvernreglene skal gjøre det lettere å kreve informasjon, innsyn, retting og sletting av egne personopplysninger. Fylkeskommunen trenger mange opplysninger om innbyggerne for å kunne yte lovpålagte tjenester. Det er viktig at opplysningene er riktige og at fylkeskommunen kun bruker det som er nødvendig.

I 2020 har koronapandemien tvunget fram mange digitale brukere. Dette har ført til nye problemstillinger vi ikke har vært vant til å håndtere, på det digitale kontoret så vel som i det digitale klasserommet. Det er en balansegang. Sjekking av fravær eller å se hverandre for å holde gode møter må veies opp mot opplevelsen av ubehag og det å være tilgjengelig døgnet rundt.

Arbeidet med personvern er en sektorovergripende prosess der de som behandler personopplysninger, sitter med det daglige ansvaret. Arbeidet videreføres i 2021, med temaer som kartlegging av behandlinger, konsekvensvurderinger og håndtering av avvik. Det vil kreve kompetansebygging og tydeliggjøring av ansvar i fylkeskommunen.

Folkevalgte organer

Rogaland fylkeskommune er politisk styrt gjennom fylkestinget. I fylkestinget er det 47 folkevalgte representanter. Fylkesordføreren leder møtene i fylkestinget og fylkesutvalget og er den øverste politiske lederen i fylket.

Koronapandemien førte til at mange politiske møter ble holdt som digitale fjernmøter i 2020, blant annet to dagers fylkestingsmøte med budsjett i desember.

2020 er siste år med et ungdommens fylkesting med jevnlige møter og deltakere fra alle kommunene i fylket. Fra høsten 2020 ble ungdommens fylkesting og ungdommens fylkesutvalg erstattet av ungdommens fylkesråd, som i større grad oppfyller kommunelovens krav til organisering av ungdomsråd.

Foto: Elisabeth Tønnessen

Fylkestinget i perioden 2019-2023

Marianne Chesak
Fylkesordfører (Ap)

Arne Bergsvåg
Fylkesvaraordfører (Sp)

Tom Kalsås

Inghild Vanglo

Daniel Bøhn Rayner

Astri Furumo

Erling Nordgård

Lin Veronica Jacobsen

Faruk Brahimi

Kjartan Øvstedal

Siv-Len Strandskog

Asle Rafdal

Ole Ueland

Elin Schanche

Erlend Jordal

Inger Merethe Bjerkreim

Bjørn Sæstad

Terje Hetland

Ragnvald Nilsen

Anne Marie Lund

Lisbeth von Erpecom Vikse

Lasse Anfinsen Fredheim

Kristoffer Amdal

Pål Morten Borgli

Margrete Dysjaland

Svein Erik Indbjo

Leif Arne Moi Nilsen

May Helen Hetland Ervik

Mats Danielsen

Hanne Marte Vatnaland

Jarle Bø

Sandra Christin Brochmann Skarholm

Sigmund Slettebø

Solveig Ege Tengesdal

Jonas Andersen Sayed

Bjørg Tysdal Moe

Reid Ivar Bjorland Dahl

Frode Myrhol

Alexandra Eva Lind

Ove Evertsen

Alexander Rügert-Raustein

Susanne Heart

Erlend Kristensen

Heidi Bjerga

Monika Kvilhaugsvik

Kjartan Alexander Lunde

Bjørn Ove Hersdal

Politisk organisering

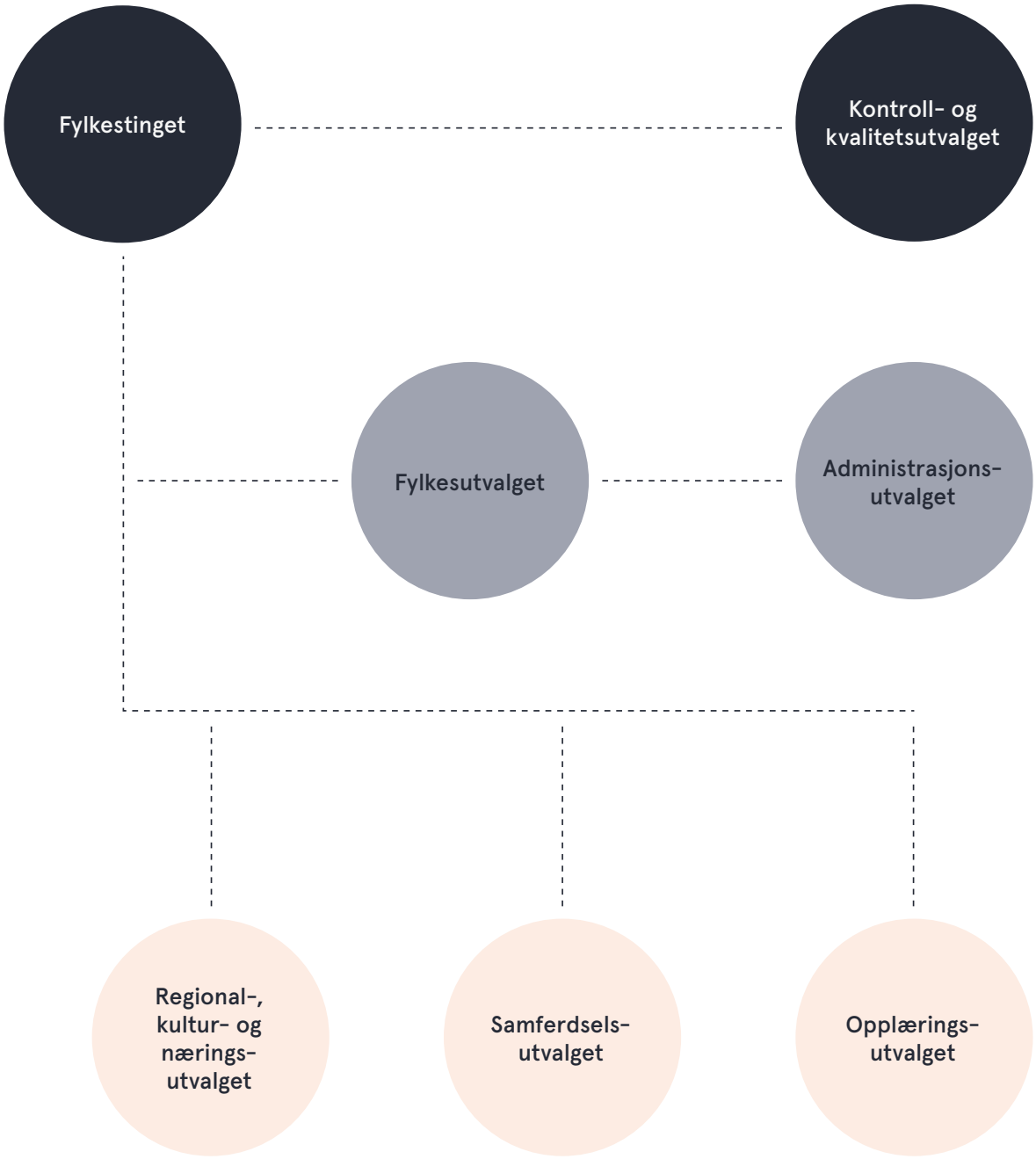

Møter og aktiviteter i fylkesting, fylkesutvalg, hovedutvalg og rådgivende råd/utvalg

Fullstendig oversikt over alle utvalg, råd og nemnder, se rogfk.no

Utvalg	Medl.	Utvalgets leder	Møter			Saker			Utgifter			
			2018	2019	2020	2018	2019	2020	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Vedtatt budsjett 2021
Fylkestinget	47	Marianne Chesak (AP)	5	6	5	180	174	158	6 013 000	5 990 000	**5 862 000**	5 745 000
Fylkesutvalget	15	Marianne Chesak (AP)	11	12	12	253	262	252	5 101 000	5 421 000	**4 458 000**	5 874 000
Regional-, kultur- og næringsutvalget	15	Inghild Vanglo (AP)	6	5	6	82	81	72	1 179 000	1 188 000	1 228 000	1 262 000
Samferdsels-utvalget	15	Alexander Rügert-Raustein (MDG)	7	6	6	76	62	72	1 397 000	1 324 000	1 346 000	1 287 000
Opplærings-utvalget	15	Solveig Ege Tengesdal (KrF)	7	7	6	69	69	74	1 343 000	1 317 000	1 205 000	1 237 000
Administrasjons-utvalget	7	Arne Bergsvåg (SP)	6	5	4	32	28	20	370 000	296 000	173 000	402 000
Kontroll- og kvalitetsutvalget	5	Erlend Jordal (H). Fra 29.04.20 Staale Grude Haaland (H)	5	6	6	37	54	62	489 000	415 000	326 000	532 000
Ungdommens fylkesting	27	Solveig Vik (Haugesund)	2	4	3	21	19	18	327 000	310 000	**286 000**	860 000
Ungdommens fylkesutvalg	9	Solveig Vik (Haugesund)	6	7	7	33	51	69	0	0	0	0
Andre utvalg												
Eldrerådet	7	Rannveig Bærheim (LOP)	6	5	5	47	37	47	258 000	207 000	202 000	361 000
Fylkesrådet for funksjons-hemmede	10	Inghild Vanglo (AP)	6	5	6	78	60	81	746 000	513 000	488 000	762 000
Fylkestrafikk-sikkerhets-utvalget	5	Jonas Andersen Sayed (KrF)	5	5	4	32	35	20	302 000	288 000	241 000	299 000
Inntaksnemnda	5	Astri Furumo (AP)	3	4	4	6	9	6	51 000	27 000	51 000	87 000
Klagenemnda	5	Kjartan Alexander Lunde (V)	6	6	7	54	51	55	248 000	231 000	235 000	280 000
Yrkes-opplærings-nemnda	7	Tom Kalsås (AP)	8	8	8	70	49	47	133 000	200 000	**448 000**	431 000

Tall i hele tusen.

Økonomisk resultat

Årsmeldingen er en del av årsoppgjøret og inneholder forenklede framstillinger, analyser og resultatvurderinger av tjenesteproduksjonen og en oversikt over den økonomiske situasjonen i Rogaland fylkeskommune.

Årsmeldingen viser til Regnskap for Rogaland fylkeskommune.

Med bakgrunn i ny kommunelov fra 2020 er det også utarbeidet et konsolidert regnskap, som viser fylkeskommunen som én økonomisk enhet. For Rogaland fylkeskommune innebærer dette ett felles regnskap for «fylkeskassa» og Tannhelse Rogaland FKF, der transaksjoner og mellomværende mellom disse enhetene er eliminert.

Regnskapet inkluderer ikke separat regnskap for fylkeskommunens kommunale foretak Tannhelse Rogaland FKF. Dette foretaket er en del av Rogaland fylkeskommune som juridisk enhet, men har eget styre og avlegger eget regnskap og årsmelding. Det vises til note i regnskapet som viser mellomværende til egne kommunale foretak.

For ytterligere informasjon om regnskapsåret 2020 vises det til årsregnskapet som består av drifts-, investerings- og balanseregnskap og noter.

Positivt regnskapsresultat i 2020 – (budsjettoverskudd)

Pandemiåret 2020 ga et bedre økonomisk resultat enn forventet for Rogaland fylkeskommune. Driftsregnskapet er gjort opp med et overskudd på 209,0 mill. kroner etter avsetninger og overføring til investeringsregnskapet og før administrative transaksjoner.

I henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. gjeldende fra 2020, medfører mindreforbruket en netto styrking av det generelle disposisjonsfondet. Resultatet betyr at fylkeskommunen går inn i et nytt driftsår med styrket soliditet (økt disposisjonsfond).

Koronapandemien har påført fylkeskommunen en stor økonomisk belastning i form av tapte inntekter og økte utgifter. Mye av dette er imidlertid kompensert gjennom økte bevilgninger fra staten.

På flere områder har organisasjonen hatt et lavere forbruk i 2020. Det har blant annet vært reist mindre og færre deltakelser på kurs og konferanser enn vanlig. Deler av dette kan være et resultat av lavere gjennomføringsevne i 2020, og kan øke utgiftsbehovet i 2021.

Virksomhetene har styrt godt i et vanskelig år, og vært bevisste på og opptatt av egen økonomi, prioriteringer og muligheter.

God styring og kontroll i driftsområdene

Resultatet vitner om en organisasjon som leverer godt og har budsjettdisiplin, også når den står midt i en krise. Vi har greid å få til en så normal drift som mulig under spesielle omstendigheter. 2020 var også året der fylkesvegadministrasjonen og andre nye oppgaver ble tilført fylkeskommunen gjennom regionreformen. Fylkeskommunen leverer et netto driftsresultat som er på høyde med de siste årene. Det er positivt, og vil gi oss bedre forutsetninger enn budsjettet la opp til på vei inn i den krevende økonomiplanprosessen for de neste fire årene.

Ordningen med selvstyrte videregående skoler fungerer etter forutsetningene, og har hatt stor betydning for styring av økonomi og ressurser.

Tabellen til høyre viser netto budsjettresultat (overskudd/underskudd) per driftsområde. Det er ingen vesentlige avvik fra fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene.

Driftsområde	Netto resultat
Frie inntekter (skatt og rammetilskudd)	19,9
Andre overføringer (inkl. konsesjonskraft)	1,5
Finansposter (renter og avdrag)	3,9
Reservert til tilleggsbevilgninger	40,4
Pensjonsposter	101,7
Øvrige fellesinntekter og -utgifter	-3,1
Sentrale styringsorganer og stab-/støttefunksjoner	10,3
Kultur og næring	7,6
Regionalplan	5,2
Samferdsel, hvorav:	12,6
· Kollektivtransport, inkl. fylkesvegferjer	0,6
· Veg og forvaltning	-0,6
Opplæring	8,9
Overføring fylkeskommunale foretak	0,0
Totalt	**209,0**

Tall i millioner kroner.

Kommentarer til avvikene:

Frie inntekter (skatt og rammetilskudd) viser et budsjettoverskudd på 19,9 mill. kroner. Det skyldes i hovedsak koronakompensasjon som ble utbetalt i desember knyttet til inntektstap kollektivtransport (11,2 mill. kroner) og merutgifter innen videregående opplæring (6,8 mill. kroner). Deler av samlet kompensasjonsbehov ble ikke overført til virksomhetene i 2020, og vil bli lagt inn i revidert budsjett i april 2021. I løpet av 2020 har fylkeskommunen totalt mottatt 206,6 mill. kroner i koronakompensasjon og overføringer grunnet nysaldering av budsjettet.

Skatteveksten på årsbasis ble i statsbudsjettet for 2020 anslått til 0,8 prosent for fylkeskommunene, målt i forhold til regnskap 2019. I revidert nasjonalbudsjett (RNB) i mai ble anslaget nedjustert til en reduksjon på 3,0 prosent i forhold til regnskap 2019, dvs. en forventet svekkelse på 1310 mill. kroner. For Rogaland ble veksten nedjustert til en reduksjon på 3,1 prosent. I statsbudsjettet for 2021 ble anslaget for fylkeskommunenes skatteinntekter i 2020 økt med 440 mill. kroner i forhold til det som ble lagt til grunn i RNB 2020 (forventet skattesvikt ble nedjustert til 870 mill. kroner). Blant årsakene var en bedre utvikling i arbeidsmarkedet enn ventet. Anslaget for fylkeskommunene tilsvarte en negativ vekst på 1,7 prosent i forhold til regnskap 2019, og for Rogaland ble det lagt til grunn en negativ vekst på 1,9 prosent.

Oversikt over koronakompensasjon og øvrige endringer i rammetilskuddet i 2020	Rogaland	Samlet for fylkes-kommunene
Krisepakke: Bedriftsintern opplæring (Innst. S 197)	4,5	50,0
Krisepakke: Kompensasjon for inntektstap, kollektivtransport (Innst. S 216)	50,0	1000,0
Krisepakke: Kompetanseutvikling (Innst. S 216)	22,3	250,0
RNB 2020, jf. Innst. 360 S:		
Prop. 117 S: Kompensasjon for inntektstap, kollektivtransport	64,5	1500,0
Prop. 117 S: Tilskudd til lav- og nullutslippsferjer	4,4	150,0
Prop. 127 S: Kompensasjon for inntektstap, kollektivtransport (fase 3)	25,8	600,0
Prop. 127 S: Økt lærlingtilskudd (fase 3)	16,2	170,0
Prop. 127 S: Karriereveiledning, introduksjonsprogrammet (fase 3)	0,9	10,0
Desember, på grunnlag av oppdaterte tall for samferdsel og videregående opplæring:		
Kompensasjon for inntektstap + mv., kollektivtransport (Innst. 19 S)	11,2	785,2
Kompensasjon for merutgifter innen videregående opplæring (Innst. 172 S)	6,8	100,0
Sum	**206,6**	**4615,2**
Hvorav kompensasjon	158,3	3985,2

Tall i millioner kroner.

Årsregnskapet viser at Rogaland hadde en nedgang i skatteinngangen på 2,1 prosent, mens nedgangen i fylkene samlet ble 2,3 prosent.

Skatteinngangen i Rogaland fylkeskommune per innbygger målt i prosent av landsgjennomsnittet var på omtrent samme nivå i 2020 som i 2019 (105,7 prosent versus 105,6 prosent).

Budsjett for **andre overføringer** viser et positivt resultat på 1,5 mill. kroner og knytter seg til et etteroppgjør for konsesjonskraft.

Samlet er det et budsjettoverskudd på 3,9 mill. kroner på **finanspostene**. Rentekompensasjonen ble 4,0 mill. kroner høyere enn budsjettert. Renteinntektene, inkludert tap/gevinst finansielle instrumenter, ble 11,8 mill. kroner høyere enn budsjettert og ble balansert av en økning i renteutgiftene på 11,9 mill. kroner. Det ble betalt 221,0 mill. kroner i avdrag på lån.

Overskuddet på 40,4 mill. kroner på posten **reservert til tilleggsbevilgninger** knytter seg til 17,2 mill. kroner i lønnsreserve grunnet et moderat lønnsoppgjør i 2020. Det er i tillegg restmidler etter overføringen av fylkesveg-administrasjon til fylkeskommunene fra 2020 på 14,3 mill. kroner (knyttet til vakanser og lavere eiendomskostnader). Det gjenstår 6,7 mill. kroner av ekstraordinære koronamidler til kompetansetiltak. Dette er midler som vil bli brukt i 2021. Til slutt står 2,2 mill. kroner

reservert til tilfeldige utgifter for fylkesutvalget ubrukt ved årets slutt.

Totalt sett viser **pensjonsutgiftene** et positivt budsjettavvik på 101,7 mill. kroner. To tredeler av dette henføres til Statens pensjonskasse (SPK), og er begrunnet i vesentlig lavere årspremier i 2020 enn det som ble lagt til grunn i budsjettet. 2020 ble annerledes på grunn av koronapandemien og at lønnsveksten ble lavere enn forutsatt i opprinnelig prognoser. Dette, sammen med forskyvning av lønnsoppgjøret, medførte at reduksjonen i årspremiene først ble varslet av SPK i forbindelse med fakturering av siste termin, og endringen ble dermed ikke hensyntatt i siste revidering av budsjettet.

Også fellesordningen i KLP har et budsjett-overskudd når forfalte premier summeres opp og sammenholdes med kalkulerte premier i virksomhetene. Premien ble noe lavere enn sist oppdaterte prognose, og det er også et innslag av lavere premie for nye medarbeidere innenfor veg og forvaltning enn ellers i fellesordningen, fordi tidligere opptjente pensjoner hovedsakelig reguleres i Statens pensjonskasse.

Inndekning av tidligere års premieavvik (75,1 mill. kroner), med fradrag av årets premieavvik (29,7 mill. kroner), påvirker netto driftsresultat negativt med netto 45,4 mill. kroner i 2020. Det er brukt av pensjonsfondet i henhold til vedtak i fylkestinget (FT-sak 23/13), slik at fondet per 31.12.20 er identisk med akkumulert premieavvik (260,7 mill. kroner).

Posten **øvrige fellesinntekter og -utgifter** viser et merforbruk på 3,1 mill. kroner som i hovedsak gjelder økning i avsetninger for tap på krav.

Sentrale styringsorganer og stab-/ støttefunksjoner har et samlet overskudd på 10,3 mill. kroner. Avdeling for digital utvikling har et merforbruk på 7,1 mill. kroner, som skyldes prisendringer, nye avtaler som har tilkommet i løpet av året og økte utgifter til IKT grunnet koronapandemien. Det er altså ikke lagt inn en spesifikk kompensasjon til avdeling for digital utvikling. De øvrige stabsavdelingene har mindreforbruk, blant annet er det et mindreforbruk på 9,3 mill. kroner til energiutgifter innenfor bygg- og eiendomsavdelingen.

I **kultur- og næringsavdelingen** er budsjett-overskuddet 7,6 mill. kroner, og det er mindre-forbruk i alle seksjonene i avdelingen. Det skyldes både vakanser (inkl. utsatt oppstart nye stillinger i kulturminneforvaltningen og næringsseksjonen) og redusert aktivitet i flere av seksjonene. På noen områder kan dette medføre økt utgiftsbehov i 2021.

Regionalplanavdelingen har et budsjett-overskudd på 5,2 mill. kroner, hvorav 3,1 mill. kroner knyttes til vakanser. Koronapandemien har medført mindre aktivitet i forbindelse med arrangering av og deltakelse ved konferanser og samlinger.

Innenfor **samferdsel** er det et samlet budsjett-overskudd på 12,6 mill. kroner, hvorav 6,0 mill. kroner skyldes mindreutgifter til TT-ordningen. Behovet for tilrettelagt transport var noe lavere i 2020 enn i et normalår. Dette er også tatt med i rapporteringen av samlede økonomiske konsekvenser av virusutbruddet. Det er mottatt et tilskudd på 2,2 mill. kroner til el-buss på Haugalandet som ikke var budsjettert. Deler av mindreforbruket knytter seg til generelle besparelser og prosjekter som er utsatte og/ eller ikke igangsatt.

I **opplæringsavdelingen** (administrasjonen) er det et overskudd på 8,8 mill. kroner, og det består av flere faktorer.

På fellesområdet (anslagsposter) er det et budsjettunderskudd på 1,2 mill. kroner. Seksjon for opplæring i skole hadde et samlet mindreforbruk på 1,8 mill. kroner. Seksjon for veiledning og livslang læring hadde et mindreforbruk på 1,7 mill. kroner. Fagopplæring gikk med 4,2 mill. kroner i overskudd, som i hovedsak skyldes økte inntekter fra gjeste-lærlinger. Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) har et mindreforbruk på 1,3 mill. kroner.

Foto: Elisabeth Tønnessen

Arbeid med nullvisjonen i videregående opplæring har et budsjettoverskudd på 0,9 mill. kroner. Kvalitet, analyse og dimensjonering har et overskudd på 0,3 mill. kroner.

Videregående skoler, inkludert fagskole/ fagnettverk, har et samlet akkumulert budsjettoverskudd på 50,3 mill. kroner etter årsslutt. Til sammenligning var det ved utgangen av 2019 et samlet overskudd 37,0 mill. kroner. Det isolerte årsresultatet er dermed 13,3 mill. kroner i mindreforbruk.

Overskuddet vil øke med 10 mill. kroner hvis det gis full kompensasjon for rapporterte netto merutgifter/mindreinntekter grunnet koronapandemien.

Videregående skoler (ekskludert fagskole/ fagnettverk) har et samlet overskudd på 36,6 mill. kroner ved utgangen av 2020. 10 skoler har merforbruk og 18 skoler har mindreforbruk. Det er kun Haugaland som har et underskudd på mer enn 3 mill. kroner. Fire skoler, Bryne, Gand, St. Olav og Ølen, har et overskudd på

mer enn 3 mill. kroner. Det er stor variasjon på resultatene for skolene, fra Bryne med et overskudd på 7,1 mill. kroner til Haugaland med et underskudd på 3,9 mill. kroner.

Akkumulerte overskudd i de videregående skolene blir avsatt til fond, slik at resultatet ikke påvirker samlet budsjettoverskudd (før administrative transaksjoner).

I regnskapet blir kun tilskudd/overføringer til **fylkeskommunalt foretak** bokført. Alle andre føringer skjer i foretakets særregnskap. Overskudd/underskudd fremkommer der.

Fylkestinget vedtar tekstpunkter – også kalt verbalpunkter – i forbindelse med den årlige behandlingen av økonomiplan og årsbudsjett. Tekstpunktene krever oppfølging fra fylkesrådmannen, ofte i egne politiske saker. Det vises til FT-sak 87/20 «Vedtatte tekstpunkter i økonomiplan 2020-2023 og tidligere årsbudsjett/økonomiplaner – status» hvor fylkesrådmannen la fram oversikter som i korte trekk dokumenterte oppfølgingen av vedtatte tekstpunkter.

Finansielle måltall

Netto driftsresultat i 2020

Analyser av netto driftsresultat viser at Rogaland fylkeskommune har begrenset økonomisk handlefrihet i drift også i 2020. Netto driftsresultat er ikke høyere enn det bør være når vi tar i betraktning at fylkeskommunen dekket kun minimumsavdrag på langsiktig lånegjeld.

Utfordringene er betydelige i årene som kommer. Finansutgiftene vil fortsatt stige som følge av høyt investeringsnivå og med dette høyere minimumsavdrag som må dekkes inn i driftsregnskapet. Fylkestinget vedtok ved behandlingen av økonomiplan 2021-2024 å øke avdraget med et tillegg på 2 prosentpoeng utover minimumsavdraget. I tillegg vil den delen av fylkeskommunens lånegjeld som er eksponert for renterisiko, være en utfordring å håndtere når markedsrentene begynner å stige fra historisk lave nivåer.

Netto driftsresultat viser driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva fylkeskommunen sitter igjen med til avsetninger og investeringer. Netto driftsresultat er den primære indikatoren for økonomisk handlefrihet i kommunesektoren.

Negativt fortegn betyr positivt resultat.

Netto driftsresultat (før korreksjoner) er på 581,7 mill. kroner, som er 7,2 prosent av sum driftsinntekter.

Differansen mellom årets premieavvik og inndekning av tidligere års premieavvik påvirker netto driftsresultat negativt med netto 45,4 mill. kroner. Netto bruk av bundne fond påvirker netto driftsresultat positivt med 234,9 mill. kroner. Sistnevnte gjelder disponering av øremerkede inntekter, og er i stor grad påvirket av utviklingen i udisponerte belønningsmidler knyttet til byvekstavtalen. I 2020 er 142,9 mill. kroner avsatt på det nyopprettede bundne Ulla-Førre-fondet. Dette gjelder midler overført fra Lyse Produksjon AS og Sunnhordland Kraftlag AS.

Etter ovennevnte korreksjoner er netto driftsresultat 392,2 mill. kroner eller 4,9 prosent av driftsinntektene. Det gjør at målet om et netto driftsresultat på 5 prosent av driftsinntektene på det nærmeste er oppnådd i 2020. Fylkestinget har vedtatt et retningsgivende måltall på 5 prosent etter inndekning av løpende pensjonspremier.

Netto driftsresultat 2020

	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Regulert budsjett 2020	Regnskap 2019
Netto driftsresultat	**-581 695**	**-251 890**	**-246 479**	**-366 574**
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	**7,2 %**	**3,5 %**	**3,3 %**	**5,1 %**
Årets premieavvik	29 669	-	-	81 753
Amortisering av tidligere års premieavvik	-75 079	-	-	-66 554
Bruk av bundne fond	-560 464	-5 573	-23 166	-295 698
Avsetning til bundne fond	795 395	-	131 909	360 807
Korrigert netto driftsresultat 1	**-392 174**	**-257 463**	**-137 737**	**-286 266**
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter - korrigert 1	**4,9 %**	**3,6 %**	**1,8 %**	**4,0 %**

Tall i tusen kroner.

Resultatet er litt bedre enn gjennomsnittet av fylkeskommunene (4,7 prosent, Troms og Finnmark har ikke levert tall foreløpig, og gjennomsnittet viser derfor bare 9 fylkeskommuner).

Netto driftsresultat (korrigert)

(korreksjoner: bruk/avsetning bundne fond, premieavvik og amortisering av tidl. premieavvik)

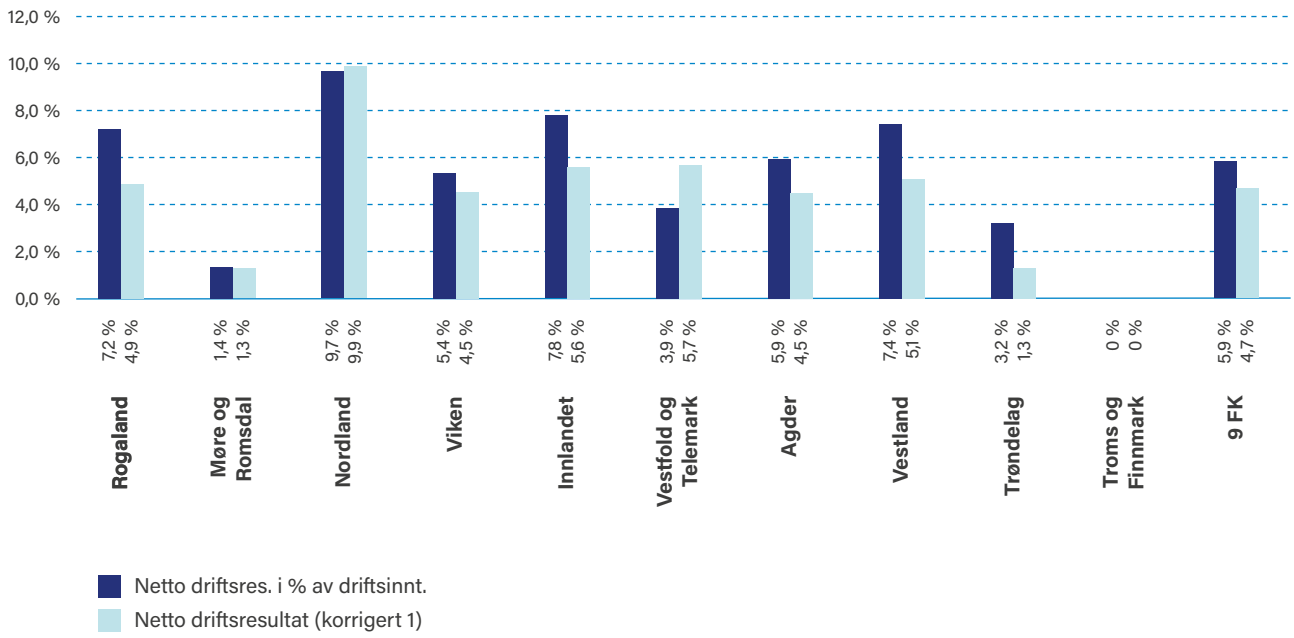

Foto: Elisabeth Tønnessen

Handlingsrom i drift (korrigert for bokført kapitalslit på anleggsmiddel)

Hvis vi i tillegg korrigerer for avviket mellom minimumsavdrag og avskrivninger på 340,2 mill. kroner, får vi et positivt handlingsrom i drift på 52,0 mill. kroner eller 0,6 prosent av driftsinntekter. Denne tilnærmingen har sammenheng med behovet for fylkeskommunal formuesbevaring over tid, som i økonomisk teori forutsetter et nullresultat. Dette er illustrert under hvor vi sammenligner med regnskap 2019 og med andre fylkeskommuner. Her ser vi at resultatet er svakere for Rogaland fylkeskommune enn for gjennomsnittet av fylkeskommuner (1,7 prosent). (Troms og Finnmark har ikke levert tall foreløpig, og gjennomsnittet viser derfor bare ni fylkeskommuner).

Alternativ tilnærming (avdrag = kapitalslit/avskrivninger)

	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Regulert budsjett 2020	Regnskap 2019
Korrigert netto driftsresultat 1	**-392 174**	**-257 463**	**-137 737**	**-286 266**
- I prosent av driftsinntekter	**4,9 %**	**3,6 %**	**1,8 %**	**4,0 %**
Avvik minimumsavdrag/avskrivninger	340 193			312 959
Korrigert netto driftsresultat 2 (handlingsrom i drift)	**-51 981**			**26 693**
- I prosent av driftsinntekter	**0,6 %**			**-0,4 %**

Handlingsrom i drift

(korreksjoner: bruk/avsetning bundne fond, premieavvik og amortisering av tidl. premieavvik, avskrivninger dekket i stedet for minimumsavdrag)

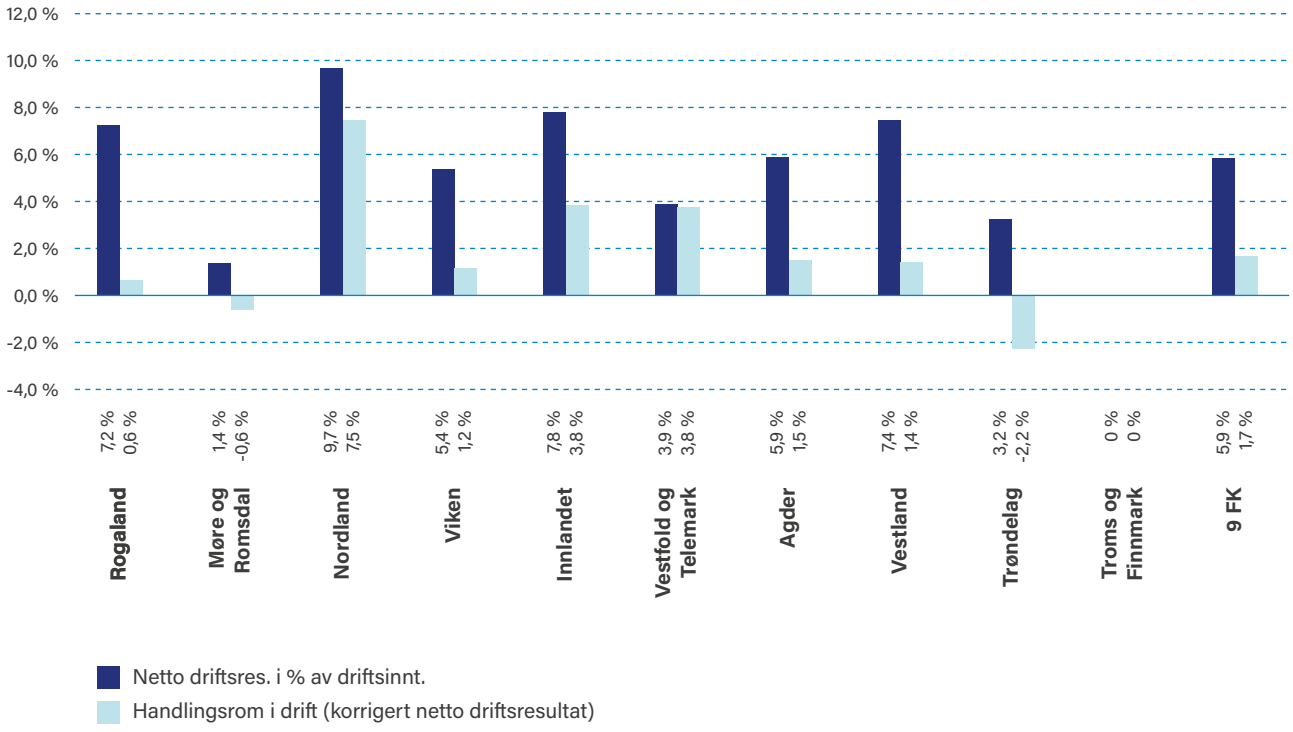

Lånegjeld

Økonomiplan 2021–2024 legger opp til en stabilisering av gjeldsgraden på i overkant av 90 prosent av driftsinntektene. Sammenligninger med andre fylkeskommuner viser at lånegjelden har steget noe mindre i Rogaland fylkeskommune fram mot 2020 enn det som er tilfellet i andre fylkeskommuner. Ved utgangen av 2020 er brutto og netto gjeldsgrad i Rogaland fylkeskommune noe høyere enn gjennomsnittet av fylkeskommunene (Troms og Finnmark har ikke levert tall foreløpig, og gjennomsnittet viser derfor bare ni fylkeskommuner).

Gjeldsgrad

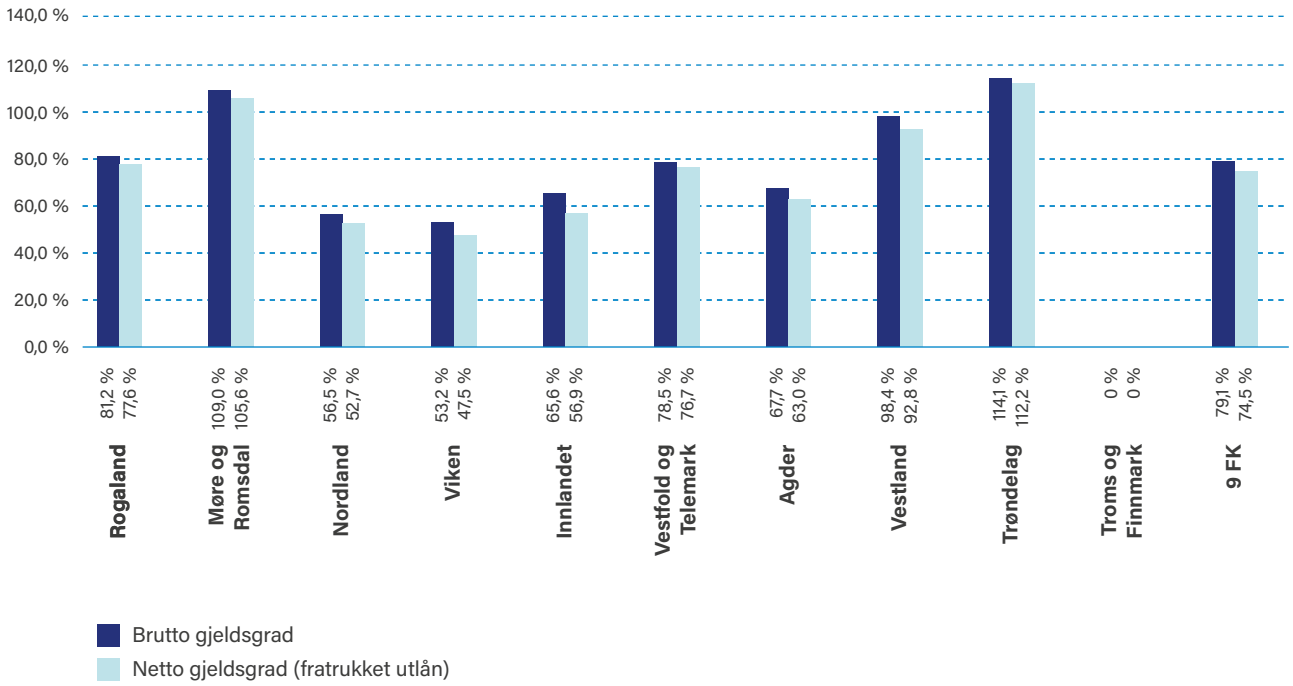

2020 er ikke et representativt normalår på grunn av store ekstraordinære overføringer til fylkeskommunene som kompenserer for inntektsbortfall i kollektivtransporten. For noen fylkeskommuner vil dette ha økt inntektene til et uforholdsmessig høyt nivå. Dette gjelder fylkeskommuner som har heleide kollektivtransportselskaper som håndterer brukerbetalingen i eget regnskap, herunder Rogaland fylkeskommune/Kolumbus. Også økte øremerkede tilskudd knyttet til byvekstavtaler øker inntektsgrunnlaget og reduserer andelen av inntektsgrunnlaget som det er naturlig å se i sammenheng med lånegjelden. Isolert sett tilsier ovennevnte forhold at måltallet for gjeldsgrad senkes i den finansielle målstyringen.

Brutto investeringer i prosent av driftsinntekter

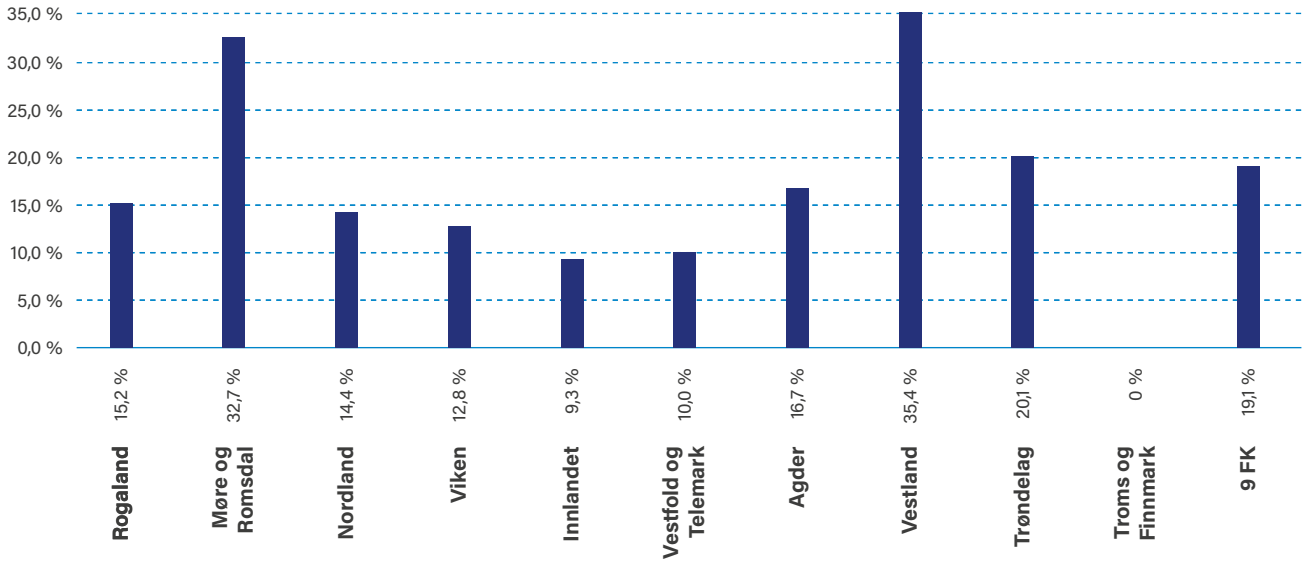

Soliditet

Den finansielle handlefriheten i drift kan styrkes gjennom bufferkapital eller frie fond (disposisjonsfond), som kan anvendes til å takle uforutsette merutgifter i enkeltår. Per 31.12.20 utgjør Rogaland fylkeskommunes frie driftsfond 807,2 mill. kroner, hvorav 260,7 mill. kroner gjelder premieavviksfond, som tilsvarer premieavvikene i KLP og SPK. Denne delen er «bundet opp» til å dekke inn betalte pensjonspremier som ennå ikke er dekket inn i driftsregnskapet. 14,7 mill. kroner gjelder regionalt næringsfond.

Den resterende delen av disposisjonsfondet (531,7 mill. kroner) har ikke tilsvarende binding, men her inngår også det akkumulerte overskudd på skolene med 50,3 mill. kroner og årets regnskapsmessige resultat (209,0 mill. kroner) som i henhold til ny forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. er avsatt til disposisjonsfondet. I budsjettet for 2020 var det lagt opp til at Rogaland fylkeskommune skulle tære på bufferkapitalen i 2020.

Soliditeten er noe styrket gjennom netto avsetninger til disposisjonsfond i 2020. Rogaland fylkeskommunes soliditet, i form av egenkapital som kan anvendes til driftsformål, ligger likevel godt under gjennomsnittet av fylkeskommunene.

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter

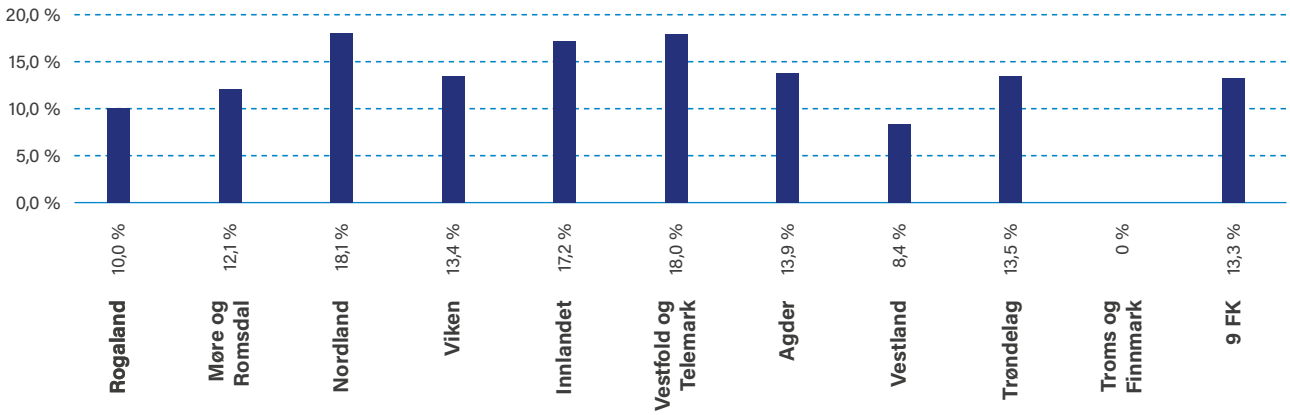

Likviditet

Rogaland fylkeskommune har forbedret likviditet fra 2019 til 2020. Et tradisjonelt uttrykk for likviditet er arbeidskapital. Omløpsmidler (likvide aktiva) bør korrigeres for premieavvik, fordi premieavviket ikke er en reell fordring. Arbeidskapitalen kan forklares på følgende måte, se tabellen «Arbeidskapital» på neste side.

Rogaland fylkeskommune har begrenset egenkapital i form av investeringsfond. 90,9 mill. kroner av 1 105,2 mill. kroner i arbeidskapital per 31.12.20 er ubrukte lånemidler.

I grafen til høyre vises en sammenligning av arbeidskapital mellom fylkeskommunene per 31.12.20. I denne oversikten er arbeidskapital lik omløpsmidler minus kortsiktig gjeld minus ubrukte lånemidler. (Troms og Finnmark har ikke levert tall foreløpig, og gjennomsnittet viser derfor bare ni fylkeskommuner).

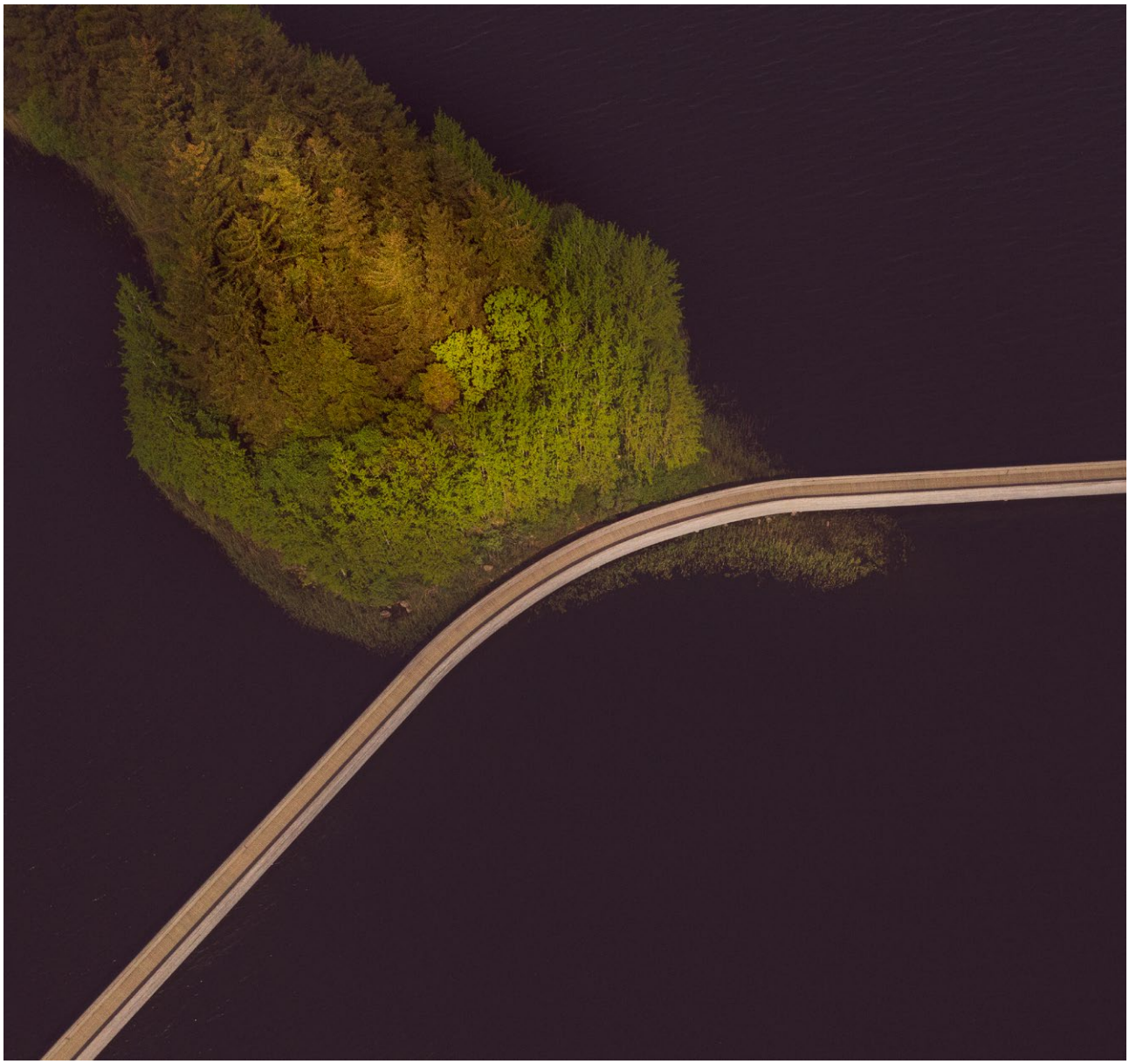

Foto: Elisabeth Tønnessen

Arbeidskapital

	Regnskap 2020	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Omløpsmidler	2 879 455	2 430 561	2 418 088	2 521 176
Premieavviksfond trekkes fra	-260 745	-306 155	-290 957	-337 611
Kortsiktig gjeld	-1 513 555	-1 210 310	-1 424 350	-1 519 849
Arbeidskapital	**1 105 155**	**914 095**	**702 782**	**663 716**
Som skal dekke: Fond				
– Disposisjonsfond fratrukket premieavvik	546 447	356 623	300 659	344 218
– Bundne driftsfond	597 803	362 872	298 206	315 973
– Ubundne investeringsfond	10 683	22 863	20 430	31 647
– Bundne investeringsfond	24 944	125 539	-	-
Regnskapsmessig mindreforbruk	-	77 362	66 308	20 155
Udekket i investeringsregnskapet	-	-	-	-
Ubrukte lånemidler	90 895	134 453	182 796	117 341
Endring av regnskapsprinsipp	-165 617	-165 617	-165 617	-165 617
Sum	**1 105 155**	**914 095**	**702 782**	**663 716**

Tall i tusen kroner

Arbeidskapital fratrukket ubrukte lånemidler i prosent av driftsinntekter

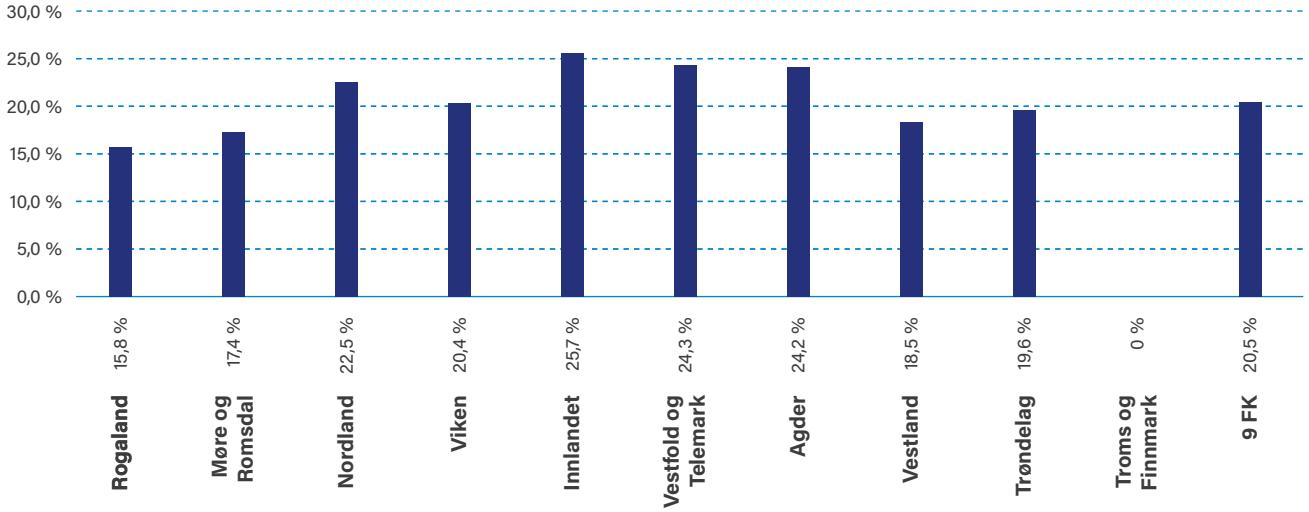

Et utvalg nøkkeltall

For å illustrere fylkeskommunens finansielle stilling vises et utvalg av nøkkeltall for årene 2017–2020. Til sammenligning er det laget en tabell med de samme nøkkeltallene i 2020 for de andre vestlandsfylkene og gjennomsnittet for hele vestlandsregionen. Ekstraordinære finansielle forhold i pandemiåret 2020 vil gjøre tallene mindre sammenlignbare med tidligere år.

Nøkkeltall Rogaland	R-2017	R-2018	R-2019	R-2020
Skatt og rammetilskuddsgrad viser hvor stor andel av driftsutgiftene som blir finansiert av fylkesskatt og rammetilskudd				
Skatt og rammetilskudd i % av sum driftsutgifter	84,9 %	81,0 %	82,3 %	80,1 %
Netto resultatgrad viser hvor stor andel av driftsinntektene som kan brukes til finansiering av investeringer og avsetninger				
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter (uten korreksjoner)	5,9 %	2,9 %	5,1 %	7,2 %
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter (med korreksjoner for bundne avsetninger og premieavvik)	4,3 %	3,8 %	4,0 %	4,9 %
Rente- og avdragsbelastning viser hvor stor andel av driftsinntektene som går med til å finansiere renter og avdrag				
Renter og avdrag i % av sum driftsinntekter (Rogaland FK betaler kun minimumsavdrag, etter eget valg)	5,4 %	5,3 %	5,2 %	4,9 %
Selvfinansieringsgrad viser i hvor stor grad fylkeskommunen finansierer investeringer med egne midler				
Egenkapitalinvesteringer i % av brutto investeringer	14,8 %	14,4 %	18,1 %	30,1 %
Lånegjeldsgrad viser hvor mye lånegjelden utgjør av de totale driftsinntektene				
Lånegjeld i % av sum driftsinntekter	96,0 %	92,7 %	89,3 %	81,2 %

Nøkkeltall vestlandsregionen	Møre og Romsdal	Vestland	Rogaland	Gj.snitt vestlands-regionen
Skatt og rammetilskuddsgrad viser hvor stor andel av driftsutgiftene som blir finansiert av fylkesskatt og rammetilskudd				
Skatt og rammetilskudd i % av sum driftsutgifter	74,6 %	75,1 %	80,1 %	76,4 %
Netto resultatgrad viser hvor stor andel av driftsinntektene som kan brukes til finansiering av investeringer og avsetninger				
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter (uten korreksjoner)	1,4 %	7,4 %	7,2 %	6,0 %
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter (med korreksjoner for bundne avsetninger og premieavvik)	1,3 %	5,1 %	4,9 %	4,2 %
Rente- og avdragsbelastning viser hvor stor andel av driftsinntektene som går med til å finansiere renter og avdrag				
Renter og avdrag i % av sum driftsinntekter	5,1 %	6,2 %	4,9 %	5,6 %
Selvfinansieringsgrad viser i hvor stor grad fylkeskommunen finansierer investeringer med egne midler				
Egenkapitalinvesteringer i % av brutto investeringer	21,9 %	30,8 %	30,1 %	28,4 %
Lånegjeldsgrad viser hvor mye lånegjelden utgjør av de totale driftsinntektene				
Lånegjeld i % av sum driftsinntekter	109,0 %	98,4 %	81,2 %	96,0 %

Hva ble driftsutgiftene brukt til i 2020?

I 2020 har driftsutgiftene vært på totalt 7686,0 mill. kroner. De to første kakediagrammene viser driftsutgiftene per sektor og driftsutgiftene per type utgift. De illustrerer at opplæringssektoren står for 45,4 prosent av de totale driftsutgiftene, og at lønn inkludert sosiale utgifter (pensjon og arbeidsgiveravgift) utgjør 35,9 prosent av de totale utgiftene. Premieavvik og tilleggspremier er inkludert i tallene for sentrale styringsorgan og fellesutgifter.

Hvordan finansierer fylkeskommunen driftsutgiftene sine?

Rogaland fylkeskommune hadde i 2020 en inntektsside på 8054,3 mill. kroner. Det tredje kakediagrammet viser at de frie inntektene (skatt og rammetilskudd) står for 76,7 prosent av de totale inntektene. MVA-kompensasjon er en betydelig generell inntektspost, som inngår i refusjoner.

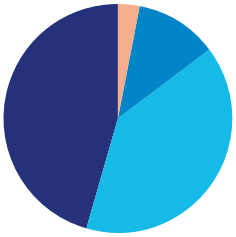

Driftsutgifter pr. sektor

Sent. styr. organ og fellesutg.	11,7 %
Regionalutvikling inkl. samferdsel	39,7 %
Opplæring	45,4 %
Tannhelse	3,3 %

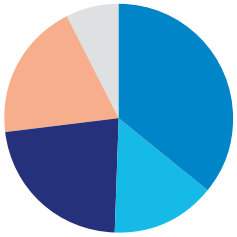

Type driftsutgifter

Lønn/sosiale utgifter	35,9 %
Kjøp til egenproduksjon av tjenester	14,8 %
Kjøp av produksjon/ tjenester fra andre	22,6 %
Overføringer	19,4 %
Avskrivinger	7,3 %

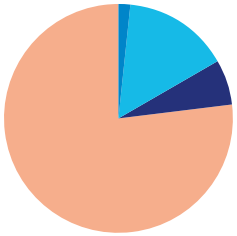

Type driftsinntekter

Salg- og leieinntekter	1,8 %
Refusjoner	15,0 %
Overføringer	6,5 %
Frie inntekter	76,7 %

Kommentarer til driftsregnskapet

Strykninger

I henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. gjeldende fra 2020 kan ikke regnskapet legges frem med et mindreforbruk (overskudd). Hvis driftsregnskapet viser et mindreforbruk etter at regnskapsføring av budsjettdisposisjoner, jf. § 4-1, er gjennomført, skal mindreforbruket reduseres så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond. Hvis regnskapet fortsatt viser et mindreforbruk etter strykningene, skal mindreforbruket dekke inn eventuelle tidligere års merforbruk. Et mindreforbruk som ikke dekker inn et merforbruk, skal avsettes til disposisjonsfond, jf. § 4-3.

Pensjonskostnader

Fylkeskommunen fører pensjonskostnadene etter reglene gitt i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner. Hensikten er at regnskapet skal vise et jevnere forløp av pensjonsutgiftene enn det som følger av

Driftsregnskap [1]

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Budsjett 2020	Avvik Regn./bud.	Budsjett 2021
Frie inntekter (skatt og rammetilskudd)	-5 528 671	-5 795 096	-6 159 560	-6 076 096	-83 464	-6 330 900
Driftsinntekter	-1 345 097	-1 431 742	-1 896 398	-1 066 103	-830 295	-1 134 701
Sum inntekter	**-6 873 768**	**-7 226 838**	**-8 055 958**	**-7 142 199**	**-913 759**	**-7 465 601**
Lønn inkl. sosiale utgifter	2 684 737	2 734 584	2 760 679	2 904 290	-143 611	2 834 066
Driftsutgifter (inkl. avskrivninger)	4 141 774	4 308 417	4 925 350	3 622 889	1 302 461	3 913 520
Sum utgifter	**6 826 511**	**7 043 001**	**7 686 029**	**6 527 179**	**1 158 850**	**6 747 586**
Brutto driftsresultat	**-47 257**	**-183 837**	**-369 929**	**-615 020**	**245 091**	**-718 015**
Finansposter:						
Netto renteutgifter	122 918	130 222	128 427	142 130	-13 703	126 250
Avdrag (netto)	209 900	211 000	221 000	221 000	0	379 300
Netto finansposter:	**332 818**	**341 222**	**349 427**	**363 130**	**-13 703**	**505 550**
Motpost avskrivninger	-482 191	-523 959	-561 193	0	-561 193	0
Netto driftsresultat:	**-196 630**	**-366 574**	**-581 695**	**-251 890**	**-329 805**	**-212 465**
Brukt slik:						
Til finansiering i investeringsregnskapet	240 559	138 909	279 713	322 000	-42 287	146 000
Netto avsetninger	-90 082	216 611	379 344	-70 110	449 454	66 465
Dekning underskudd/ Bruk overskudd	-20 155	-66 308	-77 362	0	-77 362	0
Regnskapsmessig mindreforbruk (-) / merforbruk (+)	**-66 308**	**-77 362**	**0**	**0**	**0**	**0**
Regnskapsmessig resultat før adm. transaksjoner [2]	**-66 308**	**-77 362**	**-209 029**			**0**

Tall i hele tusen.

[1] Tabellen viser driftsregnskapet for 2018-2020, budsjett for 2020, avvik mellom regnskap og budsjett og vedtatt budsjett for 2021.

[2] I henhold til ny regnskapsforskrft gjeldende fra 2020 kan regnskapet ikke legges frem med mindreforbruk. Et ev. mindreforbruk etter strykninger settes av på disposisjonsfond (adm. transaksjon).

premieinnbetalingen, som er sterkt påvirket av nivået på lønns- og G-veksten de enkelte år.

I henhold til § 3-5 i forskriften, skal pensjonskostnad regnskapsføres. Det oppstår da et premieavvik, som er differansen mellom pensjonspremie og pensjonskostnad. Det skal foretas balanseføring av premieavvik og pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser hensyntatt estimatavvik per 01.01. I tillegg skal arbeidsgiveravgift av premieavvik og av netto pensjonsforpliktelse hhv. kostnadsføres og balanseføres.

Bokførte beløp er baserte på oppgaver fra Kommunal landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Det beregnede premieavviket har motpost i balanseregnskapet og blir fordelt (utgifts- eller inntektsført) på driftsregnskapene de neste 15/10/7 årene i samsvar med forskriftene.

Inndekning av tidligere års premieavvik, fratrukket premieavviket i regnskapsåret, påvirker netto driftsresultat negativt med netto 45,4 mill. kroner i 2020. Det er brukt av pensjonsfondet i samsvar med vedtak i fylkestinget (FT-sak 23/13), slik at fondet per 31.12.20 er identisk med akkumulert premieavvik (260,7 mill. kroner).

Kalkulatoriske avskrivninger

For å illustrere kapitalslitet av bygninger, inventar og utstyr er det i 2020 belastet i alt 561,2 mill. kroner i kalkulatoriske avskrivninger i driftsregnskapet. Avskrivningene gir ikke resultatvirkning fordi beløpet er ført til inntekt/motpost på samme ansvar.

Noter

I forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. kapittel 5, jf. kap. 10 vedrørende konsolidert regnskap, går det frem at noter er en del av årsregnskapet. Forskriften gir i § 5-10 - § 5-15 blant annet regler for faste noteopplysninger og øvrige noteopplysninger som er vesentlige for vurderingen av den økonomiske utviklingen og stillingen. Foreningen for god kommunal regnskapsskikk har gitt ut en regnskapsstandard «KRS nr. 6 Noter og årsberetning» som inneholder ytterligere noter som anses nødvendige for de fleste (fylkes) kommuner for at regnskapet skal være avlagt i tråd med god kommunal regnskapsskikk.

I regnskapet for 2020 er det lagt ved noter med referanse til KRS nr. 6 ut fra en vurdering av om de er vesentlige for å få et fullstendig og utfyllende bilde av fylkeskommunens resultat og den økonomiske stillingen til fylkeskommunen ved årsskiftet. Det vises til Årsregnskapet for 2020 for noteopplysninger og flere detaljer om regnskapet for 2020.

Fakta om driftsregnskapet

- Rogaland fylkeskommune har et positivt brutto driftsresultat på 369,9 mill. kroner. Her inngår avskrivninger (kapitalslit) i driftsutgiftene som et uttrykk for reinvesteringsbehov.
- Finanspostene (netto renteutgifter og avdrag) er på 349,4 mill. kroner. Dette er en økning på 8,2 mill. kroner fra året før. Investeringsnivået er forholdsvis høyt og bidrar til økte finansutgifter. Et historisk lavt rentenivå demper veksten.
- Motpost avskrivninger (inntekt) er på 561,2 mill. kroner. Kapitalslitet øker med 37,2 mill. kroner sammenlignet med 2019, og stiger i takt med investeringer.
- Samlet gir dette et netto driftsresultat på 581,7 mill. kroner, som gir en netto resultatgrad på 7,2 prosent. I avsnittet om netto driftsresultat er det korrigerte tallet 4,9 prosent, som er en økning fra 4,0 prosent i 2019.
- Årets regnskapsresultat før administrative transaksjoner er på 209,0 mill. kroner.

Kommentarer til investeringsregnskapet

1,5 mrd. kroner brukt til investeringer
1381,9 mill. kroner ble brukt til investeringsprosjekter i 2020. Det ble i tillegg bokført avsetninger av bundne midler på 133,0 mill. kroner. Dette gjelder mottatte, men foreløpig ikke anvendte, midler i forbindelse med byvekstavtalen knyttet til reduksjon av bompenger og fjerning av rushtidsavgiften.

Det første kakediagrammet viser investeringer per driftsområde. Det er som i tidligere år innen sektoren regionalutvikling (veier inkl. bompengefinansierte prosjekter) og opplæring (videregående skoler) vi finner de store investeringene, med henholdsvis 60,3 prosent og 18,3 prosent.

Det andre kakediagrammet viser hvordan utgiftene i investeringsregnskapet er finansierte. 41,9 prosent er finansiert av tilskudd og refusjoner (inkl. bompenger og momskompensasjon), 23,4 prosent er bruk av lån, og 34,7 prosent er egenfinansiering (overføring fra drift, salg og bruk av tidligere avsetninger).

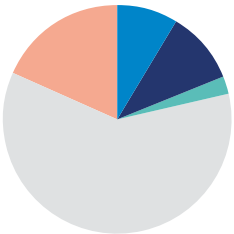

Investeringer pr. driftsområde

Fond og avsetninger	8,8 %
Avdrag	0,0 %
Utlån, aksjer og andeler	10,2 %
Styr.org og fellesutg.	2,5 %
Regionalutvikling inkl. samferdsel	60,3 %
Opplæring	18,3 %

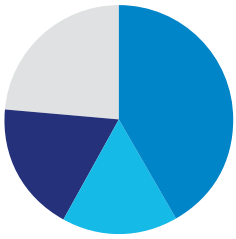

Finansiering av investeringene

Tilskudd og refusjoner	41,9 %
Fond, avsetninger	16,2 %
Bidrag fra drift	18,5 %
Salg av aksjer og eiendom	0 %
Bruk av lån	23,4 %

I 2020 er det investert 1,4 mrd. kroner i anleggsmidler.

Fakta om investeringsregnskapet

- Bidrag fra drift har vært 279,7 mill. kroner.
- Det er bokført bruk av lån på 355,2 mill. kroner.

Kommentarer til balansen

Balanseregnskapet er ført opp i samsvar med forskriftens § 5-8 om verdivurdering. Følgende skal bemerkes:

Pensjonsforpliktelser

Brutto pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser i henhold til oppgaver fra KLP og SPK føres i balanseregnskapet. Dette gir oversikt over netto pensjonsgjeld (pensjonsforpliktelser – pensjonsmidler) slik at de reelle forpliktelsene fremgår av balansen. Netto pensjonsgjeld per 31.12.2020 utgjør 228,5 mill. kroner.

Anleggsvirksomhet

I 2020 er det investert 1,4 mrd. kroner i anleggsmidler. Av dette er 900,6 mill. kroner i veisektoren. Disse investeringsbeløpene aktiveres i balanseregnskapet som eiendeler med motpost kapitalkonto.

Garantiforpliktelser

Den totale rammen for garantiansvaret til Rogaland fylkeskommune beløper seg til 31,8 mrd. kroner når ansvaret for Rogfast og Bymiljøpakken (Nord-Jæren) blir tatt med. Rogfast har en garantiramme på 17,6 mrd. kroner, hvor 0,4 mrd. kroner var tatt opp i lån pr. 31.12.20. Bymiljøpakken (Nord-Jæren) ligger foreløpig inne med en garantiramme på 7,7 mrd. kroner, men vil bli nedjustert, ref. FT-sak 173/19. Pr. 31.12.20 var låneopptrekket på 0,2 mrd. kroner for Bymiljøpakken (Nord-Jæren). Garantiansvaret inkluderer også et tillegg på 10 prosent av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger.

Fakta om balansen

- Ved utgangen av 2020 hadde Rogaland fylkeskommune 6,54 mrd. kroner i langsiktig lånegjeld.
- Fylkeskommunens pensjonsforpliktelser er på 4,33 mrd. kroner. Fylkeskommunen har eiendeler bokført til 24,36 mrd. kroner (inkludert pensjonsmidler på 4,10 mrd. kroner).
- Arbeidskapitalen er styrket i 2020.

Investeringsregnskap [1)]

	Regnskap			Budsjett	Avvik	Budsjett
	2018	2019	2020	2020	Regn./bud.	2021
Investeringer (inkl. utlån, aksjer og forskutteringer)	1 970 230	1 520 042	1 381 933	1 990 090	-608 157	2 571 537
Avdrag	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	2 081	241 205	133 000	0	133 000	0
Finansieringsbehov:	**1 972 311**	**1 761 247**	**1 514 933**	**1 990 090**	**-475 157**	**2 571 537**
Bruk av lån	-178 781	-336 525	-355 179	-358 958	3 779	-781 432
Mottatte avdrag på utlån	-14 861	-182 642	-20 913	0	-20 913	0
Tilskudd og refusjoner	-1 498 526	-884 674	-611 433	-1 309 132	697 699	-1 644 105
Bidrag fra drift	-240 559	-138 909	-279 713	-322 000	42 287	-146 000
Salg av aksjer, fast eiendom	-8 389	-24 481	-1 920	0	-1 920	0
Bruk av fond/tidligere avsetninger	-31 195	-194 016	-245 775	0	-245 775	0
Sum finansiering	**-1 972 311**	**-1 761 247**	**-1 514 933**	**-1 990 090**	**475 157**	**-2 571 537**
Udekket/udisponert	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tall i hele tusen.

[1)] Tabellen viser investeringsregnskapet for 2018-2020, budsjett for 2020, avvik mellom regnskap og budsjett og vedtatt investeringsbudsjett for 2021.

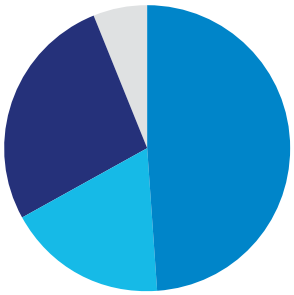

Fordeling gjeld og egenkapital

Sum egenkapital	-49,2 %
Pensjonsforpliktelser	-17,8 %
Langsiktig lånegjeld	-26,9 %
Kortsiktig gjeld	-6,2 %

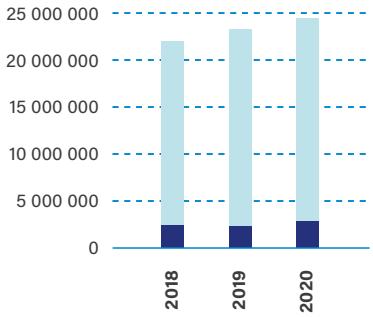

Utvikling i eiendeler

Anleggsmidler		Omløpsmidler	
2018	19 529 147	2018	2 418 088
2019	20 714 716	2019	2 430 561
2020	21 479 191	2020	2 879 455

Balanseregnskap [1]

	2018	2019	2020
Anleggsmidler:	**19 529 147**	**20 714 716**	**21 479 191**
Herav: utlån, aksjer og andeler	404 368	291 127	422 721
Herav: pensjonsmidler	3 756 584	4 129 176	4 100 189
Omløpsmidler:	2 418 088	2 430 561	2 879 455
Herav: kortsiktige fordringer	547 720	366 928	506 417
Sum eiendeler	**21 947 235**	**23 145 277**	**24 358 646**
Fond	-910 252	-1 174 052	-1 440 622
Regnskapsmessig mindreforbruk (-) el. merforbruk (+) [2]	-66 308	-77 362	0
Udisp. el. udekket i investeringsregnskapet	0	0	0
Likviditetsreserve	0	0	0
Endr. regnskapsprinsipper	165 617	165 617	165 617
Kapitalkonto	-8 703 184	-9 623 834	-10 698 641
Sum egenkapital	**-9 514 127**	**-10 709 631**	**-11 973 646**
Pensjonsforpliktelser	-4 633 801	-4 773 195	-4 328 684
Langsiktig lånegjeld	-6 374 958	-6 452 141	-6 542 761
Kortsiktig gjeld	-1 424 350	-1 210 310	-1 513 555
Sum gjeld	**-12 433 108**	**-12 435 646**	**-12 385 000**
Sum gjeld egenkapital	**-21 947 235**	**-23 145 277**	**-24 358 646**
Memoriakonto:			
Ubrukte lånemidler	182 796	134 453	90 895

Tall i hele tusen.

[1] Tabellen viser balanseregnskapet til fylkeskommunen de tre siste årene. Balanseregnskapet viser fylkeskommunens bokførte eiendeler (omløpsmidler og anleggsmidler), gjeld og egenkapital.

[2] I henhold til ny regnskapsforskrft gjeldende fra 2020 kan regnskapet ikke legges frem med mindreforbruk. Et ev. mindreforbruk etter strykninger settes av på disposisjonsfond (adm. transaksjon).

Arbeidskapital [3]

	2018	2019	2020
Endring i omløpsmidler	-103 088	12 473	448 894
Endring i kortsiktig gjeld	-95 500	-214 040	303 245
Endring i arbeidskapital	**-7 588**	**226 513**	**145 649**

Tall i hele tusen.

[3] Tabellen viser endringen i arbeidskapitalen som fremkommer av differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld.

Foto: Elisabeth Tønnessen

Oppsummering av 2020

Fokus på prioriteringer, stram økonomistyring og god budsjettdisiplin har bidratt til nok et år med positivt regnskapsresultat. Det har vært god kontroll med økonomien gjennom hele året. De periodiske regnskapsrapportene har indikert at organisasjonen kunne styre mot balanse, til tross for mye usikkerhet knyttet til koronapandemien. En del av virksomhetene har nok holdt litt igjen på aktiviteten grunnet koronapandemien.

Nøkkeltallene viser at Rogaland fylkeskommunes handlefrihet og muligheter i stor grad avgjøres av utviklingen i frie inntekter. I praksis er det i stor grad staten som er premissleverandør for det fylkeskommunale tjenestetilbudet.

Netto driftsresultat er omtrent på nivå med måltallet i 2020, 4,9 prosent etter korrigering mot måltallet på 5,0 prosent. Det er en forbedring fra 4,0 prosent i 2019. Desto høyere investeringsnivå fylkeskommunen har, desto høyere resultatgrad bør fylkeskommunen oppnå for å holde gjeldsutviklingen mest mulig stabil. I kraft av et høyere netto driftsresultat enn opprinnelig budsjettert, er fylkeskommunens evne til å finansiere egne investeringer noe styrket i 2020. I henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. er budsjettoverskuddet avsatt på disposisjonsfond, og styrker fylkeskommunens finansielle soliditet. Bufferkapitalen eller «krisekassen» er svakere enn gjennomsnittet av fylkeskommuner.

Vestlandsfylkene leverer noe forskjellige resultater i 2020. Rogaland og Vestland har netto driftsresultat på henholdsvis 7,2 prosent og 7,4 prosent uten korreksjoner, mens Møre og Romsdal har et netto driftsresultat på 1,4 prosent. Etter korreksjoner er netto driftsresultat 4,9 prosent for Rogaland, 5,1 prosent for Vestland og 1,3 prosent for Møre og Romsdal. En må være oppmerksom på at nivået av avdrag varierer fra minimumsavdrag til et betydelig høyere nivå av avdrag. De mest treffsikre sammenligningene gjøres derfor etter at avdrag er byttet ut med avskrivninger. Forholdet er da driftresultat på 0,6 prosent for Rogaland, 1,4 prosent for Vestland og -0,6 prosent for Møre og Romsdal.

Flere sammenligninger kan finnes på Statistisk sentralbyrås KOSTRA-sider.

I forhold til de vedtatte målene i budsjettet for 2020 har Rogaland fylkeskommune levert et godt resultat.

- Regnskapet er gjort opp med overskudd. Det er kontroll og balanse i driften, selv om det også i 2020 er noen enkeltposter som medvirker til et godt resultat.
- Netto driftsresultat ble på 7,2 prosent av driftsinntektene (før korrigeringer).
- Korrigert netto driftsresultat er på 4,9 prosent, som er mer på linje med retningsgivende måltall enn det opprinnelige budsjettet la opp til.
- Lånegjelden er på 81,2 prosent av driftsinntektene, med en noe oppblåst inntektsbase som følge av kompensasjonsordninger og øremerkede tilskudd mv.

> Det har vært god kontroll med økonomien gjennom hele året.

Utfordringene fremover

I premissene for økonomiplan 2021–2024 har fylkestinget vedtatt konkrete finansielle måltall/handlingsregler. Disse er utredet i økonomiplan 2021–2024.

De økonomiske rammene i det vedtatte budsjettet for 2021 og i økonomiplan 2021–2024 er stramme. Den finansielle risikoen er høy på grunn av små marginer i drift.

Den delen av fylkeskommunens lånegjeld som er eksponert for renterisiko, vil være en utfordring å håndtere når markedsrentene begynner å stige fra historisk lave nivå. I tillegg har fylkeskommunen store kortsiktige utfordringer knyttet til finansiering av båtruter og mer langsiktige utfordringer knyttet til kollektivtransport generelt.

Økonomiske utfordringer i årene framover er gjennomgått i økonomiplan 2021–2024.

Stram økonomistyring, god budsjettdisiplin og hyppig rapportering vil også i årene framover være suksessfaktorer. Sparetiltak må følges opp, med oppmerksomheten rettet mot både prioriteringseffektivitet og kostnadseffektivitet. Nøkkeltall illustrerer at Rogaland fylkeskommune på mange områder har lave enhetskostnader og høy kostnadseffektivitet sammenlignet med andre fylkeskommuner.

En grunnleggende forutsetning i årene framover er at det blir en realvekst i frie inntekter som er stor nok til å dekke demografiske endringer, nye miljøkrav, krav om universell utforming, behov for utbygging av kollektivtrafikk, høyere nivå på vedlikehold av veier og eiendommer og dessuten kostnader til nye nasjonale reformer på de ulike områdene. Det er i tillegg usikkert hvordan koronapandemien vil påvirke fylkeskommunens økonomi både i 2021 og i årene som kommer.

Arbeidet med økonomiplan 2021–2024 viste at fylkeskommunen er avhengig av en reell økning i de statlige overføringene – utover den naturlige kostnadsutviklingen og endringer som følger av demografiske forhold. En underliggende forutsetning er forsvarlige lokale prioriteringer, og da først og fremst god balanse mellom drift og investeringer.

Tannhelse Rogaland FKF

Regnskapet viser et overskudd i 2020 på 16,5 mill. kroner.

Hovedårsaken til overskuddet er ubesatte stillinger og lavere pensjonsutgifter enn budsjettert. Overskuddet på 22,4 mill. kroner fra 2019 er disponert til nye tannklinikker, medisinteknisk utstyr, utdanningsfond, organisasjonsutvikling, IKT- og digitaliserings-fond og forskningsfond.

Mer informasjon og opplysninger om Tannhelse Rogaland FKF finnes i regnskapet for foretaket og årsmeldingen for 2020.

Revisors beretning

Foto: Elisabeth Tønnessen

Rogaland Revisjon

Dato:
29.03.2021

Til Fylkestinget i Rogaland fylkeskommune	Kopi: Kontrollutvalget Fylkesutvalget Fylkesrådmannen

UAVHENGIG REVISORS BERETNING
Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Rogaland fylkeskommunes årsregnskap som viser et netto driftsresultat på kr. 581 695 000 for fylkeskommunen, og et netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på kr. 604 191 000.

Årsregnskapet består av:

- Fylkeskommunens årsregnskap, som består av balanse per 31. desember 2020, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper
- Konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2020, driftsregnskap, investeringsregnskap og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er:

- Fylkeskommunens årsregnskap avgitt i samsvar med lov og forskrift og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til fylkeskommunen per 31. desember 2020, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.
- Det konsoliderte årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrift og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Rogaland Fylkeskommune som økonomisk enhet per 31. desember 2020, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Adresse:
Lagårdsveien 78, 4010 Stavanger
Organisasjonsnr.:
887 052 832
Telefon:
40 00 52 00
Epost:
post@rogaland-revisjon.no

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Fylkesrådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i fylkeskommunens årsmelding, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen. Vi henviser for øvrig til avsnittet «Konklusjon om årsberetningen» og «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Fylkesrådmannens ansvar for årsregnskapet

Fylkesrådmannen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Fylkesrådmannen er også ansvarlig for slik intern kontroll som anses nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av fylkesrådmannen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.
- Innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til regnskapsenhetene som inngår i konsolidert årsregnskap for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte årsregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre revisjonen av det konsoliderte årsregnskapet. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og fylkesrådmannen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever og at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Rogaland Fylkeskommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Stavanger 29.03.2021
Rogaland Revisjon IKS

Elektronisk signert
Rune Haukaas
Revisjonsdirektør/
statsautorisert revisor

Elektronisk signatur

Signert av

Haukaas, Rune

bankID

Dato og tid *(UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rome, Stockholm, Vienna*

29.03.2021 16.03.29

Signaturmetode

Norwegian BankID

Dette dokumentet er signert med elektronisk signatur. En elektronisk signatur er juridisk forpliktende på samme måte som en håndskrevet signatur på papir. Denne siden er lagt til dokumentet for å vise grunnleggende informasjon om signaturen(e), og på de følgende sidene kan du lese dokumentet som er signert. Vedlagt finnes også en PDF med signaturdetaljer, og en XML-fil med innholdet i den elektroniske signaturen(e). Vedleggene kan brukes for å verifisere gyldigheten av dokumentets signatur ved behov.

Rogaland fylkeskommune
Postboks 130 sentrum
4001 Stavanger

Besøksadresse
Arkitekt Eckhoffs gate 1
4010 Stavanger

Telefon
51 51 66 00

E-post
firmapost@rogfk.no

Rogaland
fylkeskommune

www.rogfk.no